

Kristianstad Högskola
Institutionen för Ekonomi

Kurs FEK 790 Kandidatuppsats
HT 2003

Kommunal Revision

- fördelningen av inflytandet i revisionen

Författare: Helena Olsson
Kajsa Persson

Handledare: Torbjörn Tagesson

Förord

Vi vill börja med att rikta ett stort tack till de förtroendevalda revisorerna och de sakkunniga biträdena för deras medverkan och entusiasm. Utan deras respons hade vi inte kunnat genomföra denna uppsats.

Vi vill även tacka våra familjer för allt stöd de gett oss under vår uppsatsperiod.

Till sist vill vi tacka vår handledare, Torbjörn Tagesson vid Högskolan i Kristianstad, för all vägledning under arbetets gång.

Kristianstad 2004-01-07

Helena Olsson   Kajsa Persson

Sammanfattning

Syftet med vår uppsats är att se på om de sakkunniga biträdenas inflytande i revisionen påverkas av de förtroendevalda revisorernas sammansättning, bakgrund och kompetens. Vi har valt att studera om de förtroendevalda revisorernas könsfördelning, åldersfördelning, antal aktiva politiska år, antal år som förtroendevald revisor, arbetslivserfarenhet samt utbildning har en betydelse för hur revisionens inflytande kommer att vara fördelat på de förtroendevalda revisorerna och de sakkunniga biträdena.

Genom vår egna teoretiska modell och med hjälp av den institutionella teorin har vi skapat olika hypoteser för att i sin tur kunna få fram relevanta svar. Undersökningen har genomförts som en surveyundersökning, då vi med hjälp av standardiserade enkäter telefonintervjuade alla de förtroendevalda revisorerna i varje vald kommun samt deras huvudsakliga sakkunniga biträde. Då vi inte statistiskt kunnat säkerhetsställa våra hypoteser genom test i SPSS, har vi istället studerat vårt insamlade material okulärt. Vi har med andra ord inte kunnat testa våra hypoteser utan vi har istället endast kunnat pröva dessa.

Vi har i vår undersökning kommit fram till att ingen av våra valda variabler har någon påverkan på inflytandet i de kommunala revisionerna. Dock har vi sett antydningar till att vissa hypoteser i några fall ej bör förkastas. Men som nämnts ovan har vi inte kunnat säkerhetsställa dessa och därför vågar vi inte säga att det verkligen stämmer. Därför har vi förkastat alla våra hypoteser, dock har vissa endast förkastats tillsvidare. Vi har dock blivit medvetna om att i de kommuner vi valt att intervjua är att det manliga könet dominerar bland de förtroendevalda revisorerna och även att medelåldern bland dessa är hög. Detta har gjort att vissa av våra variabler har varit svåra att undersöka då vi inte har haft något att jämföra med.

Innehållsförteckning

1 Inledning	6
1.1 Bakgrund	6
1.2 Problemformulering.....	7
1.2.1 Problem	9
1.3 Syfte.....	9
1.4 Disposition.....	10
2 Teoretisk metod	12
2.1 Uppsatsens metod	12
3 Teorier	14
3.1 Institutionell teori	14
3.2 Vår teoretiska modell.....	16
3.2.1 Könsfördelning	17
3.2.2 Åldersfördelning.....	18
3.2.3 Lärandet.....	18
3.2.4 Kompetens.....	21
3.2.5 Antal aktiva politiska år.....	22
3.2.6 Antal år som förtroendevald revisor	23
3.2.7 Arbetslivserfarenhet.....	23
3.2.8 Utbildning.....	24
4 Empirisk metod	26
4.1 Undersökningens metod	26
4.2 Urval.....	26
4.3 Insamling av primärdata	27
4.4 Enkäternas utformning.....	28
4.5 Operationalisering	28
4.6 Bortfallsanalys.....	29
4.7 Val av test/tabeller.....	30
4.8 Val av frågor som analysen utgår ifrån	30
5 Analys.....	33
5.1 Klustersammansättning.....	33
5.2 Hypotes 1 - Jämn könsfördelning	34
5.2.1 Hur aktiva är de förtroendevalda revisorerna på sammanträdena.....	35
5.2.2 Vem utför granskningarna i revisionen.....	35
5.2.3 Fördelningen i procent av inflytandet i revisionen enligt de sakkunniga biträdena	36
5.3 Hypotes 2 - Jämn åldersfördelning	37
5.3.1 Hur aktiva är de förtroendevalda revisorerna på sammanträdena.....	39

5.3.2 Vem utför granskningarna i revisionen.....	39
5.3.3 Fördelningen i procent av inflytandet i revisionen enligt de sakkunniga biträdena	40
5.4 Hypotes 3 – Antal år som förtroendevald revisor	40
5.4.1 Hur aktiva är de förtroendevalda revisorerna på sammanträdena.....	42
5.4.2 Vem utför granskningarna i revisionen.....	43
5.4.3 Fördelningen i procent av inflytandet i revisionen enligt de sakkunniga biträdena	43
5.5 Hypotes 4 - Antal aktiva politiska år	44
5.5.1 Hur aktiva är de förtroendevalda revisorerna på sammanträdena.....	46
5.5.2 Vem utför granskningarna i revisionen.....	46
5.5.3 Fördelningen i procent av inflytandet i revisionen enligt de sakkunniga biträdena	47
5.6 Hypotes 5 arbetslivserfarenhet.....	48
5.6.1 Hur aktiva är de förtroendevalda revisorerna på sammanträdena.....	49
5.6.2 Vem utför granskningarna i revisionen.....	49
5.6.3 Fördelningen i procent av inflytandet i revisionen enligt de sakkunniga biträdena	50
5.7 Hypotes 6 utbildning	51
5.7.1 Hur aktiva är de förtroendevalda revisorerna på sammanträdena.....	53
5.7.2 Vem utför granskningarna i revisionen.....	54
5.7.3 Fördelningen i procent av inflytandet i revisionen enligt de sakkunniga biträdena	55
6 Slutsats	56
6.1 Slutdiskussion.....	56
6.2 Förslag till fortsatt forskning	59

Referenslista

Bilagor

---

1. Inledning

Vi beskriver i första kapitlet bakgrundsfakta, problemformulering, syfte samt uppsatsens disposition.

1.1 Bakgrund

Under det senaste decenniet har kommunala affärer samt redovisnings- och revisionsaffärer uppmärksammats av massmedia. Olson (2003) skriver i Balans om den allvarliga ekonomiska situationen i olika kommuner och att vissa kommunala revisioner är eniga om att inte bevilja ansvarsfrihet. Ahlenius (2003) tar i Dagens Nyheter upp ämnet om oberoende revisorer i kommunal verksamhet, är de nuvarande förtroendevalda revisorerna tillräckligt oberoende och kompetenta. Även de stora redovisningsskandalerna i USA, såsom Enron, har förmodligen också påverkat den allmänna synen på revisorer.

Frågor som har diskuterats inom kommunal revision är revisionens funktion, eller bristande funktion, och de förtroendevalda revisorernas ansvar för verksamheten. Den kommunala revisionen är kommunfullmäktiges instrument för att kontrollera verksamheten. Revisionens funktion är att för fullmäktiges räkning granska nämndernas verksamhet så att det bl.a. bedrivs på ett ekonomiskt effektivt sätt och i överensstämmelse med fullmäktiges mål och riktlinjer. Arbetet resulteras i en revisionsberättelse som lämnas till fullmäktige varje år. Varje revisor är självständig i utövandet av sitt uppdrag. Det innebär bl.a. att revisorerna har rätt att avge individuella revisionsberättelser. (Lundin, 1999)

Alla får lov att kalla sig revisor, med andra ord så är titeln inte skyddad. Däremot finns det olika kategorier på revisorer bl.a. externa revisorer (auktoriserade och godkända), lekmannarevisorer (t.ex. förtroendevalda revisorer), och internrevisorer (FAR, 2000). Vår uppsats bygger på information om de förtroendevalda revisorerna, lekmännen, och deras uppdrag regleras i kommunallagen (KL). (Lundin 1999)

De förtroendevalda revisorerna rekryteras bland kommunmedlemmarna, nomineras av de politiska partierna och väljs av fullmäktige. I KL föreskrivs inte några särskilda kriterier för revisorer annat än en lägsta ålder av 18 år och rösträtt i kommunen. (SOU 1998: 71) Den förtroendevalda revisorn bör däremot besitta kompetens, som består i att ha en politisk och ytterst medborglig förankring som grund för att pröva om den politik och de uppdrag som fullmäktige demokratiskt beslutar om också genomförs. (Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet, 2002)

Från ett medborgarperspektiv är det viktigt att revisionen sker på ett kvalificerat sätt. Det är uppenbart att kommunernas revision inte enbart kan skötas med de förtroendevaldas kompetens, därför ska sakkunniga biträden anlitas. För att ge fullmäktige och nämnder ett så fullständigt bakgrunds- och beslutsunderlag som möjligt bör de sakkunnigas rapporter bifogas till de förtroendevaldas skrivelser. (SOU 1998: 71) Den 1 januari 2000 lagstodgades det att revisorn skall i sin granskning biträdas av sakkunniga som de själv väljer och anlitar i den omfattning som behövs. De sakkunniga skall ha den insikt och erfarenhet av kommunal verksamhet som fordras för att kunna fullgöra uppdraget. (KL 9 kap 8 §)

Olson (2003) skriver i Balans att den demokratiska kärnan i den kommunala revisionen är värd att värna om och att utveckla. Därför krävs det både utbildningsinsatser för de förtroendevalda revisorerna samt att revisorerna har en god dialog med fullmäktige, dvs. deras uppdragsgivare.

1.2 Problemformulering

Massmedias uppmärksamhet inom den kommunala revisionen har gjort att vi anser att det är ett betydelsefullt område som berör varje svensk medborgare. Genom denna uppsats vill vi försöka belysa ämnet och på så sätt få ökad kunskap, som i sin tur leder till ökad förståelse för kommunal revision. Wallén (1996) anser att i vetenskaplig mening behöver problem inte innebära att något är problematiskt, utan det är något man söker kunskap om.

Området har berörts av många och en av de är Filip Cassel. Cassel (2000) hävdar att den svenska kommunala revisionen är otillräcklig och att det finns ett behov av en extern revision, som komplement till den nuvarande ordningen med så kallad förtroendevald revision. Med extern revision menar Cassel yrkesmässig oberoende revision. Han anser att detta är viktigt för att få tillbaka medborgarnas förtroende.

Det ligger i fullmäktiges och i kommunmedlemmarnas intresse att den kommunala verksamheten bedrivs på ett lagligt och ändamålsenligt sätt. Som nämnts i uppsatsens bakgrund, ska fullmäktige välja förtroendevalda revisorer för att granska nämndernas verksamhet. De är ett av fullmäktiges viktigaste instrument för att kontrollera nämnderna. Revisionen är på så sätt en viktig del i den demokratiska processen. (Hägroth & Peterson, 2002) Vi har valt att belysa vår uppsats utifrån detta perspektiv, till skillnad från Cassels synsätt. Eftersom Sverige är ett demokratiskt land så bör det, enligt oss, vara självklart att kommunernas förvaltning också ska bedrivas på detta sätt. Kommer man att äventyra demokratin i den kommunala revisionen med en extern revisor, om så är fallet vad behövs då de förtroendevalda revisorerna till?

Revisorer i kommuner är fullmäktiges och ytterst medborgarnas instrument för den demokratiska kontrollen. De utgör med andra ord en viktig del i den lokala självstyrelsen. (Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet, 2002) Vi tror det är viktigt att de sakkunniga inte får för stort inflytande och makt inom revisionen. Detta för att motverka att den demokratiska synen inte bortses. Det är trots allt de förtroendevalda som står för det demokratiska samhälle som vi lever i. Därför anser vi att det behövs förtroendevalda som både har kompetens inom den politiska världen samt utbildning inom ekonomi och kommunal revision.

De förtroendevalda revisorernas kön och ålder har även, enligt oss, stor påverkan på deras arbete. Råder det jämn könsfördelning i kommunernas revision, med andra ord får kvinnor respektive män förmedla sina kunskaper och åsikter. Hur ser åldersfördelningen ut? Finns det en jämn åldersfördelning eller är det endast en åldersgrupp som är representerad. Vi tror att en jämn åldersfördelning leder till

att de förtroendevalda revisorerna bemöter svårigheter och problem på olika sätt medan de vid en snedvriden åldersfördelning endast ser saker på samma sätt. Vi tror på så sätt att revisionens könsfördelning och åldersfördelning har betydelse för inflytandet mellan de förtroendevalda revisorer och de sakkunniga biträdena.

Vår uppsats kommer att utgå från att de förtroendevalda revisorerna är en sammansatt grupp i varje vald kommun. Alltså kommer vi att jämföra alla förtroendevalda revisorernas arbetsgång med de sakkunniga biträdenas. Vår undersökning bygger på vad gruppen har för bakgrund och kompetens samt att se på hur sammansättningen ser ut inom gruppen. Detta för att underlätta sammanställningen och analysen av data vi får in. Det är även relevant att se på hur gruppen arbetar tillsammans och hur aktiva de är. Vi är dock medvetna om att den individuella revisorns arbetssätt kan ha betydelse, men vi har ändå valt att göra denna avgränsning.

Frågan är hur det ser ut i dagens kommunala revisioner, har de förtroendevalda för lite kunskap så att de sakkunniga får större inflytande. Om de förtroendevalda revisorerna mister sin makt, försvinner då även självstyrelsen i kommunen? Kvarstår då vårt demokratiska samhälle?

Funderingarna i detta avsnitt har gjort att vi kommit fram till nedanstående problem som vår uppsats bygger på.

1.2.1 Problem

Hur påverkas de sakkunniga biträdenas inflytande i revisionen av de förtroendevalda revisorernas sammansättning, bakgrund och kompetens?

1.3 Syfte

Syftet med denna uppsats är att få svar på om de sakkunnigas inflytande påverkas av de förtroendevalda revisorerna och i så fall vilka variabler det är som påverkar.

1.4 Disposition

Kapitel 2 *Teoretisk metod*

Detta kapitel beskriver uppsatsens metod och där beskriver vi vilka teorier vi utgått ifrån. Även vilken ansats vår uppsats bygger på beskrivs här.

Kapitel 3 *Teorier*

Vårt syfte med denna uppsats ligger till grund för skapandet av vår teoretiska modell och därifrån har vi utformat våra hypoteser. Först beskriver vi den institutionella teorin och dess betydelse för uppsatsen. Därefter redogör vi för de variabler som vi tror påverkar den sakkunnigas inflytande i revisionen, som är grunden i vår teoretiska modell. Med utgångspunkt av dessa variabler skapar vi sedan våra hypoteser.

Kapitel 4 *Empirisk metod*

I detta kapitel beskriver vi hur vi gått tillväga med vår datainsamlingsmetod. Vi har valt att telefonintervjua alla förtroendevalda samt deras sakkunnige biträde i varje vald kommun. Detta för att samla in information för att tillslut kunna pröva våra hypoteser. Här beskrivs också bortfallsanalysen och vilka tabeller och frågor vi använt oss av för att framställa vår analys.

Kapitel 5 *Analys*

I detta kapitel sammanställer vi svaren från både de förtroendevalda revisorerna och de sakkunniga biträdena. När vi sedan börjat med analysen använder vi oss av de klusterindelningar som SPSS gjort, samtidigt som vi ser på vad de sakkunniga ansett om fördelningen av arbetet och inflytandet i de kommunala revisionerna. Eftersom vi inte fann något test för vårt material, fick vi analysera datainsamlingen okulärt. Då vi utgick ifrån våra korstabeller.

Kapitel 6 *Slutsats*

Uppsatsen avslutas med våra slutsatser där vi redogör för om våra valda variabler har någon påverkan på fördelningen av inflytandet i den kommunala revisionen.

Här förekommer även ett stycke då vi rannsakar oss själva angående uppsatsens teori och empiriska metod. Avslutningsvis kommer vi med förslag till fortsatt forskning.

---

2. Teoretisk metod

I detta kapitel har vi som utgångspunkt vårt syfte till uppsatsen, som sedan förklarar varför vi valt att använda oss av olika teorier och vilken metod vår uppsats bygger på..

2.1 Uppsatsens metod

Vårt mål med denna uppsats är att förklara om olika variabler påverkar de förtroendevalda revisorernas arbete och på så sätt deras inflytande i den kommunala revisionen. Detta för att i sin tur kunna förklara om det påverkar de sakkunniga biträdens inflytande i revisionen. Vi ska alltså med andra ord se om det finns ett samband mellan de förtroendevaldas arbetsgång, inflytande och de variabler som vi valt att använda. Dessa variabler könsfördelning, åldersfördelning, antal mandatperioder i revisionen, antal aktiva politiska år, arbetslivserfarenhet samt utbildning tror vi har en betydelse för hur revisionens inflytande är fördelat på de förtroendevalda revisorerna och de sakkunniga biträdena.

Vi har valt att utgå från den institutionella teorin och se vilken påverkan den kan ha på de förtroendevalda revisorerna. Vidare har vi kommit fram till en egen teoretisk modell, som är konstruerad för att se vilka av våra valda variabler som påverkar de förtroendevaldas inflytande i revisionen. Utifrån denna teoretiska modell har vi konstruerat hypoteser för att till sist kunna förklara om vi kan se ett samband mellan dessa variablers påverkan på de förtroendevalda revisorerna och de sakkunniga biträdenas inflytande i den kommunala revisionen.

Då positivismen är en förklarande teori som söker efter samband, finner vi den lämpligast att arbeta utifrån. (Saunders, Lewis & Thornhill, 2000) Den positivistiska traditionen är teorier som bildas av hypoteser som i sin tur beskriver samband mellan olika observerbara eller mätbara företeelser i verkligheten. För att dessa hypoteser skall vara vetenskapliga krävs det att de försvaras genom observation och mätning (Hartman 2001).

Om vi istället hade valt att arbeta utifrån ett hermeneutiskt synsätt, då man söker förståelse genom att på ett subjektivt sätt tolka det fenomen som studeras, hade vi förmodligen inte fått samma slutresultat. (Allwood & Erikson, 1999) Men eftersom vi har ett förklarande syfte med uppsatsen och inte söker efter förståelse, anser vi det inte relevant att arbeta utifrån detta synsätt.

Då vi både utgått från den befintliga institutionella teorin och vår egen konstruerade modell, anser vi att den deduktiva metoden är lämpligast för vårt arbete. Till skillnad från den deduktiva metoden, innebär den induktiva att man drar sina slutsatser genom att grunda dessa på empirisk data. (Andersen, 1994) Med andra ord tar man utgångspunkt i det man observerat och resulterar detta sedan i en teori. (Allwood & Erikson, 1999) Detta hade varit en bra ansats att arbeta utifrån om vi hade haft oändligt med tid. Då hade vi kunnat vara med på olika sammanträden och på så sätt observerat de förtroendevaldas och de sakkunnigas arbetssätt, samt att följa olika granskningsuppdrag. På så vis hade vi förmodligen fått reda på vilka variabler som påverkar inflytandet och i sin tur kunnat bygga upp en teori utifrån dessa. Men som vi nämnt ovan, av tidsmässiga skäl har vi inte använt oss av den induktiva metoden.

---

3. Teorier

I detta kapitel presenterar vi först den institutionella teorin och dess betydelse för kommunal revision. Därefter har vi konstruerat en egen teoretisk modell med olika variabler som vi anser påverkar de förtroendevalda revisorernas arbete som i sin tur påverkar de sakkunnigas inflytande i revisionen.

3.1 Institutionell teori

”Inom institutionell teori är institutioner den ram som både begränsar och möjliggör utbyte mellan människor, oavsett om de tillhör en organisation (som exempelvis företag) eller agerar utifrån egna preferenser” (Lundeqvist, 1998 sid 80). I den institutionella teorin skiljer man mellan informella och formella institutioner. Med formell institution menas att man eftersträvar att följa nedskrivna regler så som lagar och förordningar, medan den informella innebär att man följer oskrivna regler som tex. sedvänjor. Dessa institutioner begränsar men även möjliggör handlandet i olika situationer. Med andra ord kan man beskriva dessa institutioner som samhällets spelregler. På så sätt kan man lättare förstå hur andra organisationer kommer att agera och de blir då lättare att samarbeta med. (Lundeqvist, 1998)

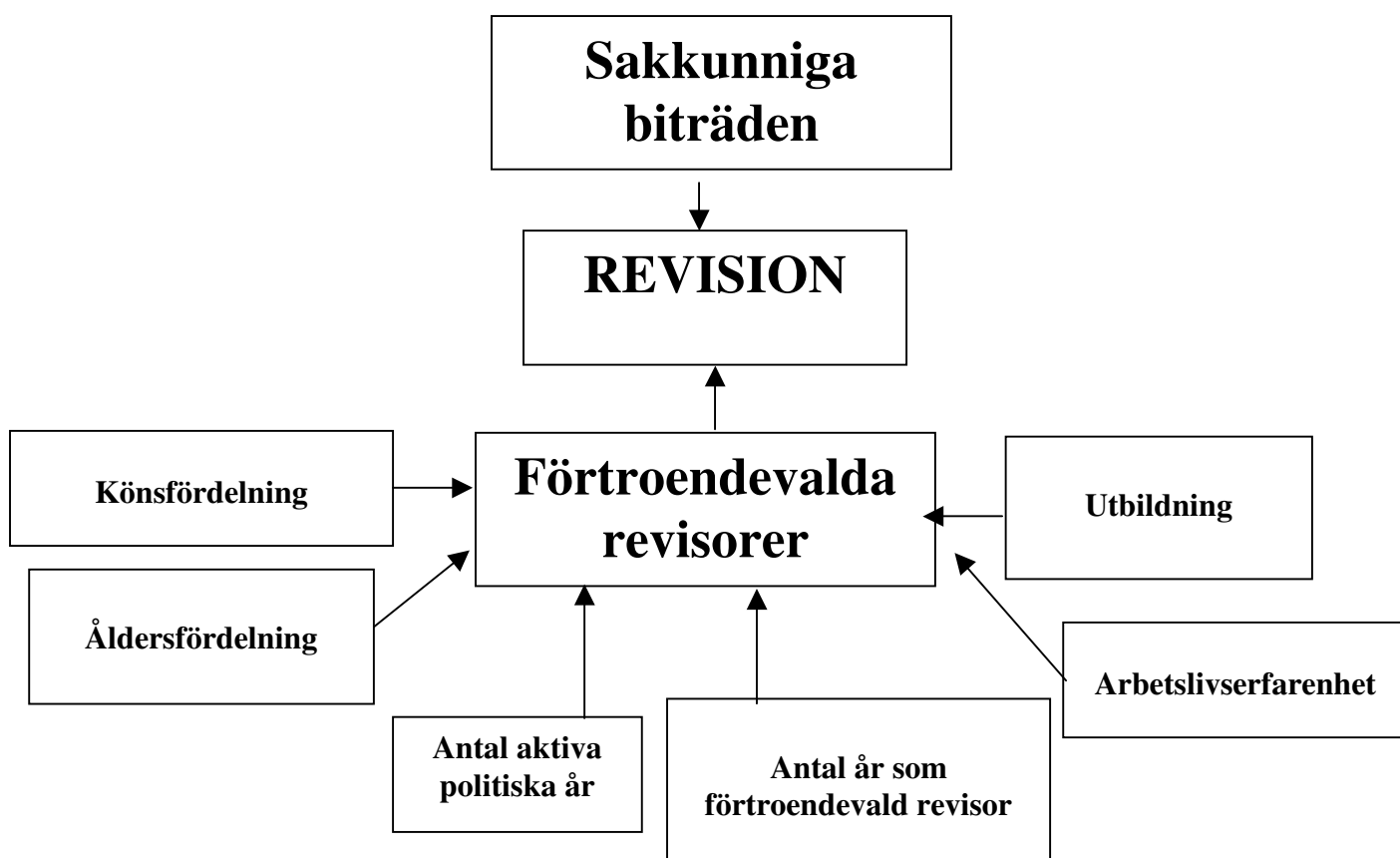
Springdahl (2001) skriver att man bör se en institutionell organisation som en grupp som är uppbyggd av olika beståndsdelar. Han berättar att den institutionella teorin har ett antal tydliga kännetecken. Den institutionella teorin betonar rollen att det förekommer kulturella beståndsdelar inom en organisation, såsom symboler, kognitiva system och normgivande trossatser. Detta i motsats till andra teorier som i huvudsak fokuserar på mer tekniska behov. Fastän att organisationer klart och tydligt är en produkt av människans handlande, så frågar ändå de som förespråkar en institutionell teori om det är tillräckligt att studera människans handlande för att förklara resultatet av gruppens beteende. De menar att visst gör människor olika val som i sin tur påverkar resultatet, men det är bara en liten förklaring till hur det fungerar i den institutionella teorin.

Varje organisation påverkas av en omgivning som ligger utanför organisationens gränser. Detta gäller även för den kommunala verksamheten och då också för

revisionen. Det råder osäkerhet i alla organisationer om vad omgivningen egentligen kräver, samtidigt som de är beroende av omgivningens olika faktorer. Omgivningen kan ställa olika krav på organisationerna så som tekniska och ekonomiska insatser samt sociala och kulturella krav. De sistnämnda har en stor påverkan på vår uppsats, därför har vi valt att beskriva vad dessa innebär. De sociala och kulturella kraven från omgivningen betyder att organisationer måste för att upprätthålla en viss yttre fasad spela fastställda roller i samhället. Detta innebär att omgivningen har en mer eller mindre allmän uppfattning om hur organisationerna ska uppföra sig samt hur de ska vara sammanställda. Organisationens strukturella egenskaper blir till sociala värderingar som omgivningen bedömer om de är lämpliga och därmed om omgivningen ska tilldela organisationen social legitimitet. Med social legitimitet innebär att man är erkänd dvs. bekräftad som organisation. För att fortsätta att använda omgivningens resurser, kapital och/eller offentligt stöd, krävs det i organisationen social legitimitet. (Hatch, 2000)

Som vi nämnt ovan är den kommunala revisionen en organisation som är beroende av den externa omgivningen. Alltså bör det även här råda osäkerhet om vad omgivningen kräver. Därför är det enligt oss viktigt att ta hänsyn till detta, eftersom omgivningen, dvs. medborgarna och deras åsikter är då i högsta grad betydelsefulla. Revisionen bör på så sätt undersöka vilka förväntningar omgivningen har och därefter arbeta utifrån dessa. Det bör ske för att upprätthålla den sociala legitimiteten samt att skapa så stort socialt stöd från omgivningen som möjligt. Allt för att revisionen ska bli ett erkänt och trovärdigt kommunalt kontrollinstrument för varje svensk medborgare. Kommunal revision är i stor del beroende av att de förtroendevalda revisorerna har medborgarnas förtroende, annars hade det varit en självklarhet att revisionen endast borde bestå av externa revisorer.

3.2 Vår teoretiska modell över de sakkunniga biträdenas inflytande i revisionen och dess påverkande variabler.

De flesta av våra valda variabler styrs av beteendevetenskap, alltså hur människor beter sig i olika situationer. Huvudsyftet med vår modell är att visa vilka variabler som vi anser påverkar en förtroendevald revisors arbete. Variablerna har enligt oss en avgörande betydelse för hur mycket inflytande de sakkunniga får i revisionen. Eftersom en förtroendevald revisor inte har några kompetenskrav så kan det finnas förtroendevalda utan kunskap inom detta område, då bör de sakkunniga behövas betydligt mer än i annat fall. Om då sakkunniga får mer inflytande i revisionen än vad de förtroendevalda innehar så försvinner troligtvis det demokratiska instrumentet. Därför valde vi att formulera vår övergripande hypotes enligt följande:

Hypotes: De sakkunniga biträdenas inflytande påverkas av de förtroendevalda revisorernas sammansättning, bakgrund och kompetens.

3.2.1 Könsfördelning

Riksdag och regering har ett kvalitativt huvudmål för jämställdhetspolitiken i det här landet:

Män och kvinnor skall ha samma möjligheter, samma skyldigheter och samma rättigheter inom alla väsentliga områden i livet. Som väsentliga områden kan man räkna: att ha ett arbete som ger ekonomiskt oberoende, att vårda hem och barn, att delta i politiska, fackliga och andra aktiviteter i samhället. De har också satt ett kvantitativt mål för jämställdhetspolitiken. Det anses uppfyllt om det råder jämn könsfördelning mellan män och kvinnor inom alla områden i samhället. Och med jämn könsfördelning avses i detta sammanhang att antalsförhållandet ska hålla sig inom 40-60 % (www.e.lst.se/jem/jem2002/trettio/hurvill.htm). Jämställdhet handlar också om den enskildes rättighet att få utvecklas efter sina förutsättningar. Det är inte könstillhörigheten som är avgörande för om man är lämplig för ett arbete eller inte. Varje människa har rätt att bedömas efter sina personliga förutsättningar, inte efter sitt kön (www.home.swipnet.se/kpd/text.kol02.html).

Enligt Olofsson & Thuveesson (2000) förväntas kvinnor att visa mer omtanke och omsorg om andra, vara känsliga och förlita sig på sin intuition. Män däremot förväntas vara rationella och auktoritära, dessutom uppfattades männen ha större självförtroende. Både kvinnor och män möter krav och förväntningar men i kvinnors fall är både kraven och förväntningarna starkare och mer uttalade. Vidare när det gäller att tilldela olika egenskaper till kvinnor och män är det oftast de kvinnliga egenskaperna som värderas lägst.

Som nämnts är könsfördelning idag ett omdiskuterat och ”laddat” ämne. Ett ämne som många människor inte vågar eller vill yttra sig om. En snedvriden könsfördelning kan enligt oss påverka revisorernas arbete, då det ena könet dominerar mer än det andra. Det kan leda till att förtroendevalda revisorer som besitter mycket kompetens inte får sina röster hörda. Då tar revisionen inte tillvara på de förtroendevaldas humankapital och till följd av detta anlitas, enligt oss, de sakkunniga mer. Detta bör enligt oss påverka de förtroendevaldas arbete och i sin

tur leder det till påverkan på inflytandet mellan de förtroendevalda revisorerna och de sakkunniga biträdena.

Vår första hypotes har därför formulerats enligt nedan:

Hypotes 1. De sakkunniga biträdenas inflytande minskar när de förtroendevalda revisorerna har jämn könsfördelning.

3.2.2 Åldersfördelning

Enligt KL 4 kap 5 § som handlar om valbarhet inom kommunen har den som är 18 år och rösträtt inom kommunen rätt att bli vald av fullmäktige till antingen nämnder eller revisionen. Detta betyder att som medborgare i kommunen måste man vara myndig för att kunna bli förtroendevald revisor. Enligt Bengtsson (2003) har åldersfördelning idag en stor betydelse för arbetskraftens humankapital. Han anser att humankapitalet hos en individ ökar över tid och ålder.

Även vi tror att åldersfördelningen på de förtroendevalda revisorerna har stor betydelse för deras arbete. Det är viktigt att försöka eftersträva en jämn åldersfördelning, då detta enligt oss gör att de förtroendevalda revisorerna då kan tolka och se saker från olika synvinklar samt att de får en ökad förståelseförmåga. Därav vill vi pröva nedanstående hypotes:

Hypotes 2. De sakkunniga biträdenas inflytande minskar när de förtroendevalda revisorerna har jämn åldersfördelning.

3.2.3 Lärandet

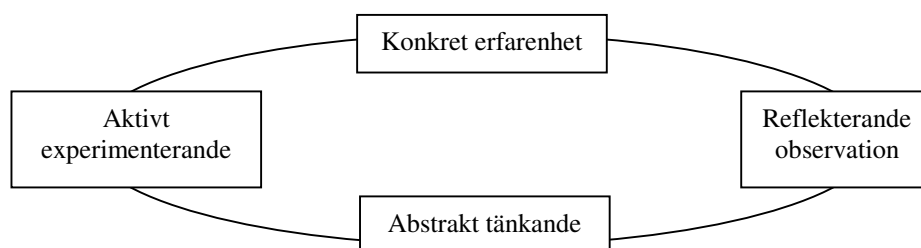
Det är mer än en av våra variabler som vi tror påverkas av just lärandet, hur man skaffar sig kunskap och kompetens. Därför har vi valt att skriva ett stycke om detta istället för att nämna lite under varje variabel. I detta stycke beskriver vi lärandets allmänna påverkan samt hur vi antar att de förtroendevalda revisorerna påverkas av det. Utav våra variabler tror vi att arbetslivserfarenhet, antal år som

förtroendevald revisor, antal politiskt aktiva år samt utbildning påverkas av just lärandet.

Lärandet beskriver hur man lär sig saker och ting. Förvärv av kunnande och vetande är en definition på lärandet. Det finns två olika dimensioner en ytinriktad inläring samt en djupinriktad inläring. Den ytinriktade inläringen innebär att man endast memorerar information som man tagit del av. Med andra ord endast kommer ihåg det som man har lärt sig. Den djupinriktade inläringen innebär att individen skaffar sig förståelse och får därmed en förmåga att se bredare på olika perspektiv. Detta leder till personlig utveckling och en ökad kunskapsförmåga att tolka företeelser och handlingar olika. (Jak Peterson, 2000) Enligt oss har dessa två dimensioner en stor påverkan på den kommunala revisionen. De förtroendevalda revisorerna bör därför inte lära sig enligt den ytinriktade inläringen, utan istället endast den djupinriktade inläringen. Eftersom det är viktigt att de förtroendevalda förstår sambandet mellan fullmäktiges mål och riktlinjer och nämndernas arbetsgång. Om de förtroendevalda vet vad den kommunala verksamheten är men utan att ha förståelse för den, vet de då vad som bör granskas?

Jak Peterson (2000) skildrar att lärandet sker genom handling, reflektion och erfarenhet. Vi kommer här nedan kortfattat redogöra för dessa tre samt hur vi tror att de påverkar de förtroendevalda revisorerna. Vi lär oss genom att bearbeta information om våra intryck och erfarenheter som sedan läggs till vår tidigare kunskap. Detta leder till en tidigare förståelse och förändring av handlandet. På så sätt ändras vår omgivningsförståelse och vi får flera möjligheter att agera utifrån. Ur ovanstående lärandesätt kan man bryta invanda rutiner för att hantera förändringar och nya situationer. Detta lärande har enligt oss betydelse för hur de förtroendevalda revisorerna arbetar i den kommunala revisionen. De förtroendevalda revisorerna bör besitta sådan kunskap för att kunna bryta rutiner och därmed förändra och möta nya situationer. Eftersom revisionen troligtvis inte granskar samma saker varje år så måste de förtroendevalda vara öppna och ha kunskap om nya infallsvinklar. Detta tror vi kan uppnås genom att de förtroendevalda revisorerna har varit aktiva i den politiska verksamheten samt att

de har varit förtroendevalda revisorer under de senaste mandatperioderna. Lärandesättet reflektion är hur vi människor reflekterar i handlingar, dvs. att man tänker medan man handlar. Hur vi klarar av att hantera okända situationer som kan uppkomma i den verklighet och vardag man befinner sig i. Det har alltså stor betydelse att man har en beredskap att reflektera, även om man inte behöver. (Jak Peterson, 2000) Angående hur de förtroendevalda revisorerna reflekterar i olika situationer, har inverkan på den kommunala revisionen. Innehar de förtroendevalda kunskap till att reflektera i olika situationer, tror vi att de sakkunniga biträdenas inflytande minskar och vice versa. Lärandet genom erfarenheter sker i ett sammanhang och att det ses som en kontinuerlig process som hela tiden förändras och utvecklas. Vi har valt att beskriva detta lärande genom Kolbs modell.

Figur: Kolbs inlärningsmodell

Enligt Kolb (1984) finns det fyra olika steg i modellen. Det första är konkret erfarenhet som innebär att man tolkar öppet vad som händer i olika situationer med sina sinnen istället för att ta till sig det fakta som först framträder. När den konkreta erfarenheten har granskats och observerats utifrån olika perspektiv som innebär att man tolkat det observerade har man även passerat den reflekterande observationen. Det tredje steget, abstrakt tänkande, är begrepps- och teoribildning som innebär att man sorterar intryck i begrepp och förmåga och drar slutsatser som inverkar på det observerade dvs. ställa samman information. Det sista och fjärde steget är aktivt experimenterande. Individerna kan då använda sig av de nya kunskaperna på olika situationer inom det aktuella området. På så sätt har man fått en djupare förståelse som gör det möjligt att fatta beslut och att lösa olika problem. Genom detta kretslopp växer den personliga erfarenheten och därigenom också kompetensen. Därför tror vi att om de förtroendevalda revisorernas erfarenhet växer så leder det till ökad kunskap. Enligt oss bör det vara variablerna

arbetslivserfarenhet, antal aktiva politiska år samt antal år som förtroendevald revisor i revisionen som påverkar de förtroendevaldas erfarenhet. Vi antar att de förtroendevalda på så sätt får mer inflytande i revisionen om de besitter mer erfarenhet.

3.2.4 Kompetens

Även kompetens påverkar enligt oss mer än en av de variabler vi har valt att använda oss av. Vi tror att variablerna arbetslivserfarenhet, antal år som förtroendevald revisor samt antal politiskt aktiva år är beroende av den kompetens de förtroendevalda revisorerna besitter. Därför har vi valt att skriva ett stycke om detta istället för att nämna lite under varje variabel. Vi skriver allmänt om kompetens och varför det behövs i den kommunala revisionen.

Kompetens kan beskrivas med olika begrepp, och vi har valt att kortfattat beskriva den personliga kompetensen samt handlingskompetensen. Den personliga kompetensen innebär förmågan att fungera i olika sociala sammanhang. Som enskilda individer har vi inte samma personliga kompetens som andra, den är individualiserad. Denna förmåga styrs utifrån individens erfarenheter, kunskaper och de attityder och åsikter som man besitter. Med kompetens menas också att man innehar den kunskap och färdighet som behövs för att utföra en handling. Handlingskompetensen hjälper individen att behandla de krav och förväntningar som ställs. Både yrkesmässiga och sociala utmaningar behövs för att individen ska utveckla denna kompetens. Desto fler utmaningar man ställs inför desto bättre kan man hantera olika situationer. (Jak Peterson, 2000)

Kompetens är makt. Den som har kunnandet kan agera med större säkerhet (Eriksson, 2002). Därav är kompetens en viktig del i den kommunala revisionen. Kompetens, i olika former, utgör grunden för att revision ska kunna genomföras och även för att den ska vara trovärdig. För granskningens utförande är kompetensen en grundläggande förutsättning. Lundin (1999) nämner att kompetensen kan delas in i tre olika delar. Dessa är rättslig-, ekonomisk- och kunskapsmässig kompetens. Rättslig kompetens innebär att för uppdragets

utförande få tillgång till handlingar och uppgifter som är nödvändiga för granskningen. I revisionen ska detta vara utformat så att de förtroendevalda revisorerna ska få de uppgifter och handlingar av nämnder som behövs för deras granskning. Den andra delen, ekonomiska kompetensen, kräver att det finns ekonomiska resurser för att genomföra uppdrag. Denna rättighet finns mellan revisionen och deras uppdragsgivare, alltså fullmäktige. Den tredje och sista delen har störst betydelse för vår uppsats. Det är den kunskapsmässiga kompetensen som innebär att revisionen måste ha tillgång till relevant kunskap. För att kunna utföra en granskning krävs att revisionen besitter ingående kunskap om granskningsobjektet och om granskning i allmänhet (Lundin, 1999).

3.2.5 Antal aktiva politiska år

En viktig del i revisionsuppgiften är förvaltningsrevisionen. Granskningen sker för att få information om verksamheten är ändamålsenlig och bedrivs på ekonomiskt tillfredställande sätt. Revisionen ska med hjälp av denna granskning utvärdera om kommunen får de nyttigheter och tjänster som fullmäktige har avsett. Det går inte att mäta med fasta mått om en nämnd levt upp till fullmäktiges beslut. Det krävs att de förtroendevalda revisorerna har kännedom om den kommunala verksamheten och politisk erfarenhet (SOU 1998:71). Det är även viktigt att beakta olika inlärningssätt av lärandet och kompetensen för de förtroendevalda revisorerna. I respektive avsnitt ovan har vi skrivit allmänt om lärandet och kompetens samt även hur vi anser att det påverkar de förtroendevalda revisorernas inflytande i revisionen.

De förtroendevalda revisorernas politiska bakgrund har enligt oss stor betydelse för den kommunala revisionen. Har revisorerna varit aktiva i nämnder innan, så borde deras kommunala kunskap vara mer omfattande. De kan då förstå de granskande organens situation och veta var eventuella väsentliga risker kan uppkomma. Detta anser vi är viktigt för revisionen eftersom de förtroendevalda revisorerna då kan identifiera sig med de granskade. Det blir troligtvis lättare att välja intressanta och betydelsefulla granskningsområden. Om inte någon politisk

bakgrund förekommer bör revisorerna få svårare att förstå nämndernas arbete. Dessa tankar har föranlett oss till vår tredje hypotes, som lyder:

Hypotes 3. De sakkunniga biträdenas inflytande minskar när de förtroendevalda revisorerna har fler antal aktiva år inom politiken.

3.2.6 Antal år som förtroendevald revisor

Enligt KL kap 9 1 § så väljs varje förtroendevald revisor på fyra år, därefter kan man bli omvald till ytterligare mandatperioder. I avsnittet lärandet har vi beskrivit vad erfarenhet har för betydelse för lärandet, ökad erfarenhet leder till ökad kompetens (Kolb, 1984). Som vi sedan har skrivit i avsnittet kompetens så innebär kompetens makt. Att man då kan agera med större säkerhet i olika situationer. (Eriksson, 2002) Det vill säga har en förtroendevald varit revisor i många år så anser vi att detta leder till ökad kompetens inom området, eftersom den förtroendevalda revisorn då besitter mer erfarenhet. På så vis får de förtroendevalda mer makt och kan agera med säkerhet i olika situationer som behövs för deras uppdrag. De sakkunniga biträdena bör då inte ha samma betydelse som om det bara hade funnits nyvalda i revisionen. Det gör att vi vill undersöka om detta har någon närmare betydelse för vår slutsats. Därför formuleras vår fjärde hypotes enligt nedan:

Hypotes 4. De sakkunniga biträdenas inflytande minskar när de förtroendevalda revisorerna har varit med fler antal år i revisionen.

3.2.7 Arbetslivserfarenhet

Kravet för att bli vald som förtroendevald revisor är som nämnts innan endast rösträtt i kommunen samt att man innehar en ålder av 18 år. Med andra ord kan det finnas förtroendevalda revisorer utan arbetslivserfarenhet i den kommunala revisionen. Men som vi nämnt ovan i avsnittet lärandet ökar den individuella kompetensen när man besitter erfarenhet av olika slag. Detta bör enligt oss vara naturligt eftersom då man arbetar så skaffar man sig kontinuerlig erfarenhet. Vi

antar att man möter nya situationer och tar lärdom utav dessa. Detta leder till ökad kunskap inom olika område och gör det lättare att bemästra nya situationer.

För de förtroendevalda revisorerna har detta enligt oss en väsentlig betydelse för deras arbete i den kommunala revisionen. Ju längre arbetslivserfarenhet de förtroendevalda revisorerna har, så bör de lättare kunna möta nya situationer. De kan då ta större ansvar inom revisionen och på så vis minskas de sakkunniga biträdens roll. Dessa funderingar har lett till nedanstående hypotes:

Hypotes 5. De sakkunniga biträdenas inflytande minskar när de förtroendevalda revisorerna har mer arbetslivserfarenhet.

3.2.8 Utbildning

Det finns olika forskningar om utbildningars resultat, om det är positivt eller negativt, och om tänkandets kvalitet förändras under utbildningstiden. Vi har valt att inledningsvis berätta kortfattat om några av dessa och därefter beskriva om och hur vi anser att utbildning påverkar de förtroendevalda revisorernas arbetsgång.

Franke-Wikberg (1994) refererad i Jak Peterson (2000) har i en studie kommit fram till både positiva och negativa effekter av utbildningens resultat. Han har kommit fram till att utbildning medverkar till att göra det självklart för studenterna att det finns en mängd olika föreställningar om samma händelse, vilket bidrar till att studenterna vidgar sina tankar om olika saker. Därigenom förändras studenternas värderingar och åsikter. Den negativa med utbildningseffekten är att de studerande känner sig uppgivna inför ett samhälle som de nu inte anser fungera och detta tror Franke – Wikberg kan få konsekvenser för de studerandes yrkesutövning. Perry (1970) refererad i Jak Peterson (2000) har studerat hur tänkandets kvalitet förändras under utbildningstiden. Han menar att denna förändring kan delas upp i tre faser. Utvecklingen går från ett dualistiskt tänkande till ett relativistiskt tänkande som i sin tur leder till ett internaliserat tänkande. Det förstnämnda tänkandet innebär att studenterna utgår från sin egen uppfattning. Att de uppfattar verkligheten på detta sätt. Studenterna tänker med andra ord bara i

svart och vita termer. Studenter med relativistiskt tänkande förstår att olika personer uppfattar saker och ting på olika sätt. De är medvetna om att det inte bara finns ett rätt eller fel. De har ett bredare synsätt att se på omvärlden. Det sista tänkandet innebär att en student har gjort en uppfattning till sin egen och utifrån denna tar ställning för ett visst alternativ. Dock är individen medveten om att andra kanske inte delar samma uppfattning. Som vi nämnt ovan är inläringens mål att förändra uppfattningen av en företeelse, så att den kommer att uppfattas på ett mer djupare och kunnigt sätt.

Idag saknas det dock lagstadgade utbildningskrav på kommunrevisionen (Lundin, 1999). De förtroendevalda bör ändå ha kännedom och engagemang för kommunal verksamhet. I de förtroendevaldas uppdrag finns det uppgifter som, förutom politisk erfarenhet, ställer krav på yrkesrevisionella kunskaper. Eftersom det inte finns lagstadgade kunskapskrav för de förtroendevalda revisorerna krävs det att revisorerna anlitar sakkunniga biträden (SOU 1998:71). Utbildning inom revisionen är en viktig del för de förtroendevalda som inte innehar någon utbildning. Det är fullmäktige som bestämmer vilken budget, alltså vilka ekonomiska resurser revisionen får förfoga över. Detta påverkar enligt oss hur mycket utbildning varje revisor får. Tilldelas de en liten och stram budget räcker det kanske inte till utbildning, medan däremot om de får större ekonomiska resurser så får de förtroendevalda revisorerna mer utbildning och kunskap. Enligt oss kan de då utföra sina förtroendeuppdrag med större inflytande. Detta leder till följande problemformulering :

<p>Hypotes 6. De sakkunniga biträdenas inflytande minskar när de förtroendevalda revisorerna har mer utbildning.</p>

---

4. Empirisk metod

Kapitlet beskriver vilken datainsamlingsmetod vi valt att använda. Därefter förklaras det hur vi gått tillväga med denna metod. Vilka urval vi har gjort, enkäternas utformning, vilken källkritik vi tagit hänsyn till. Avslutningsvis förklarar vi vårt bortfall samt vilka tabeller och frågor vi använt oss av i analysen.

4.1 Undersökningens metod

Efter noggrann genomgång av litteratur föll valet till slut på att använda oss av en tvärsnittsstudie, då vi valt att gå på bredden med vår undersökning. Eftersom vi observerat och registrerat verkligheten som den är och inte själva försökt att påverka den så låg en surveyundersökning oss närmast tillhands. Nackdelen med detta tillvägagångssätt är att värdefull information kan passera förbi oss och att det tar lång tid att sammanställa informationen. (Saunders, Lewis & Thornhill, 2000) Denna nackdel var vi medvetna om men vi ansåg ändå att denna undersökningsmetod var mest lämplig för att fram ett trovärdigt resultat. Vår surveyundersökning går ut på att mäta olika förhållanden som vi på förhand har bestämt och sedan utifrån den informationen hoppas få svar på våra hypoteser. Alltså har en analytisk surveyundersökning använts för att förklara vårt syfte och för att utreda olika orsakssamband. Vidare har det insamlade materialet sammanställts och uttryckts i sifferform och analyserats. Som datainsamlingsmetod valde vi att använda oss av telefonintervjuer och för att underlätta informationsinsamlingen använde vi oss av en standardiserad enkät. Fördelen med telefonintervjuerna är att respondenterna har möjlighet att fråga vid eventuella oklarheter.

4.2 Urval

Vi är medvetna om att en totalundersökning borde ge det mest trovärdiga resultatet, men eftersom vi ansåg att tiden inte räckte till valde vi inte detta tillvägagångssätt. Vi ville att undersökningen skulle utföras i närliggande geografiska område, därför valde vi att använda oss av de skånska kommunerna. Detta för att få en möjlighet att veta hur det ser ut i vår närhet. Vidare valde vi att

göra ett klusterurval om vilka skånska kommuner som skulle undersökas. Detta gick tillväga på följande sätt: vi skrev alla Skånes kommuner på lappar som vi sedan lade i en plastpåse och därifrån drog vi femton olika kommuner. Urvalet inom dessa femton kommuners revision är totalt, alltså ska vi telefonintervjua alla förtroendevalda revisorer samt det sakkunniga biträdet som är ansvarig i samtliga valda kommuner. På så sätt får vi en helhetsbild av hur sammansättningen ser ut de i valda kommunernas revision samt att det är väsentligt för vårt syfte att intervjua alla.

Vi valde att använda oss av de förtroendevalda revisorerna som är aktiva idag. Detta val har både positiva och negativa effekter på urvalet. Eftersom det var nyval år 2003, så har de förtroendevalda revisorerna dock inte varit aktiva ett helt år och då inte heller utfört en revisionsberättelse. Revisionsberättelsen är, enligt oss, inte avgörande för vår undersökning utan det är i stället viktigt att få in aktualiserad information. Vidare antog vi att det borde leda till en ökad svarsfrekvens om vi använder oss av de förtroendevalda revisorerna som är aktiva idag. Dessa för och nackdelar vägde vi mot varandra och vi upplever att undersökningen blir mer aktuellt om vi använder oss av förtroendevalda revisorer för 2003.

4.3 Insamling av primärdata

Efter att ha gjort vårt klusterurval över de skånska kommunerna, sökte vi information om våra femton kommuner via Internet. På vissa hemsidor hittade vi endast namn på respondenterna, på andra både namn och telefonnummer samt en del hade tyvärr inte ens några namn på sina förtroendevalda revisorer. Därav fick vi endast en del av våra primärdata angående våra respondenter insamlad. På grund av detta fick vi maila ut en förfrågan till kommunerna angående de förtroendevalda revisorers namn samt telefonnummer. Vi bad även om de sakkunniga biträdenas namn och telefonnummer. Med hjälp av detta lyckades vi samla in information för att få kontakt med våra respondenter, men vi saknade fortfarande några namn och telefonnummer till de sakkunniga biträdena. Då vände

vi oss till en sakkunnig i en av de kommuner vi valt, som gav oss resterande uppgifter för att slutligen kunna nå alla våra respondenter.

4.4 Enkäternas utformning

Vi valde att framställa två olika enkäter (se bilaga 2 och 3), den ena till de förtroendevalda revisorerna och den andra till de sakkunniga biträdena. Det är enligt oss inte relevant att undersöka samma saker hos dem. Därför är inte enkäterna uppbyggda av samma frågor, det är endast layouten som är snarlik. Frågorna är av standardiserad karaktär, dvs. med slutna svarsalternativ. På så vis kommer vi inte ha en allt för tidskrävande intervju och förhoppningsvis blir det även lättare att sammanställa det insamlade materialet.

När vi framställde enkäten till de förtroendevalda utgick vi från vår teoretiska modell och med hjälp av våra hypoteser kom vi fram till betydelsefulla frågor. Det viktiga var att vi fick fram lättförståeliga frågor så att det inte skulle uppkomma missförstånd från respondenternas sida. Detsamma gällde när vi utformade enkäten till de sakkunniga biträdena. Här utgick vi dock från deras synsätt på inflytandet mellan de förtroendevalda och de sakkunniga i revisionen, hur de sakkunniga upplever aktiviteten hos de förtroendevalda samt fördelningen av arbetet. Vi frågade även om de förtroendevaldas sammansättning, bakgrund och kompetens i vardera kommun har någon betydelse för deras arbete i revisionen.

4.5 Operationalisering

Syftet med vår uppsats är, som nämnts innan, att förklara vad som påverkar de förtroendevalda revisorernas inflytande i den kommunala revisionen. För att kunna uppnå detta är det viktigt att vi använder oss av mätbara variabler, dvs. vi måste först operationalisera. Enlig Andersen (1998) är det viktigt vid operationalisering att bryta ned de teoretiska begreppen i olika dimensioner och utifrån detta ta ställning till vad som är relevant för problemställningen. Validitet och reliabilitet är två viktiga begrepp inom operationalisering.

Enligt Åberg (2000) innebär validitet att man mäter det som faktiskt ska mätas och inget annat, man kan med andra ord säga giltighet. Eftersom vi har valt att använda oss standardiserade enkäter så har vi redan försökt förebygga detta. Vi ställer frågor med slutna svarsalternativ och då anser vi att vi får svar på vad vi vill undersöka och mäta.

Enligt Åberg (2000) är pålitlighet synonymt till reliabilitet och handlar om noggrannhet i mätförfarandet och hur det påverkas av tillfälliga felkällor. Även denna källkritik kan upphävas med hjälp av standardiserade frågor. Telefonintervjuer bör öka pålitligheten att respondenterna vi valt är samma personer som vi intervjuar. Denna datainsamlingsmetod medför att om respondenten har svårt att förstå en fråga, finns vi där för att förklara. Däremot är det ytterst viktigt hur vi uttrycker och betonar frågorna och svarsalternativen. Med andra ord är det viktigt att vi behåller vår objektivitet.

4.6 Bortfallsanalys

Vi valde att använda oss av telefonintervjuer både till de förtroendevalda revisorerna och till de sakkunniga för att minska bortfallet. Vi valde först att ringa merparten av de förtroendevalda innan vi började med de sakkunniga. På grund av detta fick vi i slutet av vår insamling ta bort fem respondenter, eftersom den kommunens sakkunniga biträde var på resa och återkom inte förrän uppsatsen var inlämnad. Eftersom vi valde att ställa de olika enkäterna mot varandra för att se om det råder något samband, var vi tvungna att ta bort denna kommun. Med andra ord kommer analysen endast att bestå av 14 kommuner. Denna kommun hade jämn kön- och åldersfördelning så vi blev väldigt besvikna över detta bortfall. Vad det har för betydelse för analysen och de slutsatser vi kommit fram till är omöjligt att veta. Vi har även fått ett partiellt bortfall bland de förtroendevalda revisorerna, sju av 91 respondenter. Dessa bortfall berodde på att några inte ville svara, vissa var inte hemma (ringt ca: 10 gånger) och sjukdom. Överlag anser vi att intrycket såväl från förtroendevalda och sakkunniga var positivt och det bidrog till att vi fick mer information än vi frågade efter. Det var spontana kommentarer och funderingar som respondenterna gärna delade med sig.

4.7 Val av test/tabeller

Vi har i SPSS använt oss av frekvenstabeller, korstabeller och klusteranalyser för att göra vår undersökning så trovärdig som möjligt. Dock var vår förhoppning att kunna hitta test i SPSS som skulle vara lämpliga för vår analys, men tyvärr fann vi inget som passade till vårt empiriska material. På så sätt har vi inte statistiskt kunna säkerhetsställa våra hypoteser.

Utifrån våra tabeller har vi konstruerat korstabeller som är uppdelad på de kluster vi fått fram genom en klusteranalys. Dessa kluster har vi sedan valt att dela in i olika indelningar beroende på vad de sakkunniga biträdena anser om de förtroendevalda revisorerna. Sedan har vi valt att studera dessa korstabeller okulärt, dvs. jämfört de olika respondenternas svar för att på så sätt se om det finns något samband med vad de förtroendevalda revisorerna har svarat och med vad de sakkunniga svarat. Vi har slutligen sammanställt dessa korstabeller till en ny tabell för varje hypotes, som vi valt att tillägga i analysavsnittet. Slutligen för att komma fram till om våra hypoteser ska förkastas eller ej.

Vidare vill vi poängtera att vi inte kunnat testa våra hypoteser utan istället har vi bara kunnat pröva dessa. Detta har självklart gjort att vår undersökning inte får något statistiskt säkerhetsställt resultat, men genom vårt okulära studerande har vi ändå försökt tolka och analysera vårt empiriska material på ett tillförlitligt sätt.

4.8 Val av frågor som analysen utgår ifrån

För att kunna sammanbinda de olika enkäterna, valde vi att använda oss av ett visst antal frågor på varje enkät som vi anser är betydelsefulla. Från enkäten till de förtroendevalda revisorerna valde vi att använda oss av de frågor som påverkar våra variabler, i vår teoretiska modell. Det blev alltså med andra ord svaren till frågorna om deras kön, ålder, politisk bakgrund, antal år som förtroendevald revisor, arbetslivserfarenhet samt om intern och ekonomisk utbildning.

För att uppsatsen ska vara så trovärdig som möjligt blev det dessa frågors svar som vi ställde mot tre frågor från de sakkunniga biträdens enkät. Dessa tre frågor som vi valt att använda oss av berör olika saker i den kommunala revisionen, men alla påverkar enligt oss inflytandet.

Den första vi valde handlar om hur aktiva de förtroendevalda uppfattas av de sakkunniga biträdena på sammanträdena. Detta tyckte vi var en bra fråga att utgå ifrån för, enligt oss, har aktiviteten en påverkan på inflytandet. Ju mer aktiv man är på sammanträdena, ju mer bör man få säga till om (alltså mer inflytande). Nackdelen med denna fråga upptäckte vi först när vi börjat analysera, det var att alla kommuner hamnade under två (ofta och alltid) av de fyra alternativ som vi hade.

Nästa fråga vi valt att ställa mot variablerna i vår teoretiska modell innefattar vem som utför granskningarna. Denna fråga blev ett av våra val, eftersom vi anser att arbetsfördelningen har en viss påverkan på inflytandet. Ju mer man är insatt i arbetet, ju mer bör man kunna påverka (alltså mer inflytande). Här fick vi också endast två (av tre) olika svar av alla sakkunniga, men det var helt olika svar. Antingen utförs granskningarna i dessa 14 skånska kommuner självständigt av de sakkunniga eller så utförs granskningarna av de sakkunniga tillsammans med de förtroendevalda.

Den tredje och sista fråga vi använt oss av är hur de sakkunniga anser att inflytandet mellan de och de förtroendevalda är i den kommunala revisionen. Här fick vi svart på vitt hur de sakkunniga anser att inflytandet (makten) är fördelat. Detta är en självklar fråga som måste ställas emot variablerna för att se om det finns något samband. Tyvärr var det vissa nackdelar med denna fråga. En av dessa var att vi har ett bortfall i en kommun, det sakkunniga biträdet ansåg sig ha för lite kunskap om hur det såg ut. En annan var att det kan bli missvisande, eftersom endast en kommun av alla 14 hamnade i kolumnen med 30 % till de förtroendevalda och 70 % till de sakkunnig. Denna kommun representeras endast av tre förtroendevalda.

Vi har sedan upprätta korstabeller med varje fråga ställd till varje variabel och därefter har dessa granskats okulärt. Vi har studerat och undersökt om det finns något eller några samband mellan dessa tre frågor och våra valda variabler. Detta skedde först utifrån ett horisontellt perspektiv, alltså varje kluster och indelning för sig. Därefter såg vi på alla förtroendevalda som en grupp och skilja dem åt genom att se vad den sakkunnige anser om varje revision (olika kolumner). På så vis prövade vi våra hypoteser för att se om de förkastas eller ej förkastas.

---

5. Analys

I detta kapitel analyserar vi vårt empiriska material för att pröva om våra hypoteser ska förkastas eller ej.

5.1 Klustersammansättning

Vi har börjat med att analysera hur de olika klustrena är sammansatta och vad som skiljer dem åt. Nedanstående tabell visar i procent svarsfrekvensen från de förtroendevalda revisorerna angående våra variabler. Som vi kan se i kluster fyra så förekommer det endast män där, medan kluster sex har den jämnaste könsfördelningen. Även när det gäller en jämn åldersfördelning så finner vi kluster sex bland de två kluster som är relativt jämna. Det andra är kluster tre, som har representanter från fyra av de olika åldersgrupperna. När vi sedan studerar hur länge de förtroendevalda varit invalda i den kommunala revisionen finner vi att kluster fyra skiljer sig åt. Där finns drygt 80 % som är nyvalda för i år, medan resterande har varit förtroendevalda revisor i mer än 9 år. I kluster ett kan vi se att alla förtroendevalda har varit politiskt aktiva i minst 21 år, medan det är mer fördelat i de andra klustrena. De tre första klustrena har en lägre sammansättning av arbetslivserfarenheten, detta eftersom det förekommer representanter i 11-20 år. När det gäller variabeln utbildning så skiljer det sig åt i den ekonomiska. Här ser vi att i kluster två, fyra och sex har majoriteten ekonomisk utbildning. I den interna så har majoriteten i alla klustrena intern utbildning. Dessa klustersammansättningar har vi haft som underlag när vi konstruerat våra korstabeller, för att i sin tur kunna pröva våra hypoteser. I dessa korstabeller (se hypotesavsnitten) har vi varit tvungna att göra ännu en indelning, pga. att de sakkunniga biträdena svarat olika. Det har medfört att kluster två och tre har olika sammansättningar för varje fråga. Redan här kan vi då se att våra hypoteser bör förkastas. Eftersom dessa kluster bildats av snarlika kommuner, så har de en likartad sammansättning, och då borde även svaren från de sakkunniga vara likadana.

	Kluster 1	Kluster 2	Kluster 3	Kluster 4	Kluster 5	Kluster 6
Könsfördelning						
Kvinna	20%	16%	17%		20%	38%
Man	80%	84%	83%	100%	80%	62%
Åldersfördelning						
31-43 år		5%	22%			
44-56 år		5%	30,5%	17%		25%
57-69 år	80%	76%	30,5%	83%	80%	62%
>69 år	20%	14%	17%		20%	13%
Antal år som förtroendevald revisor						
1-3 år	40%	43%	34,5%	83%	60%	25%
4-6 år	20%	30%	22%		20%	12,5%
7-9 år		5%	22%			12,5%
>9 år	40%	22%	22%	17%	20%	50%
Antal aktiva politiska år						
Inga alls		19%	22%	33%	40%	25%
1-10 år		22%	26%	33%	20%	12,5%
11-20 år		8%	13%		20%	25%
21-30 år	40%	27%	22%	33%	20%	37,5%
>30 år	60%	24%	17%			
Arbetslivserfarenhet i antal år						
11-20 år	20%	8%	17%			
21-30 år	20%	14%	13%	50%		25%
>30 år	60%	78%	70%	50%	100%	75%
Ekonomisk utbildning						
Ja	20%	70%	43%	67%	20%	75%
Nej	80%	30%	57%	33%	80%	25%
Intern utbildning						
Ja	80%	92%	100%	67%	80%	75%
Nej	20%	8%		33%	20%	25%

5.2 Hypotes 1 – Jämn könsfördelning

I en enkätundersökning som lät utföras under två revisionskonferenser i Uppsala samt i Göteborg 1997 kom det fram att den typiske revisorn är en man, alltså med andra ord är kvinnor ett underrepresenterat kön i den kommunala revisionen (SOU 1998:71). Detta kan vi även utläsa i vår enkätundersökning där hela 82 % är män. Detta medför att någon jämn könsfördelning överhuvudtaget blir svår att finna.

Reflektioner som vi gjort genom våra intervjuer är att en del säger att de gärna sett att det varit mer kvinnor i revisionen. De anser dock att de inte vet hur det då skulle bli pga. att det inte är något vanligt förekommande.

Här nedan har vi sammanställt de förtroendevaldas könsfördelning med vad de sakkunniga anser om de förtroendevaldas arbetsätt och inflytande i revisionen. Denna tabell kommer att ligga till grund för vårt analysarbete av hypotes 1. Under tabellen finner vi fördelningen i procent avseende förtroendevalda som en enhet och ställer det emot vad de sakkunniga anser i de olika frågorna.

Hypotes 1 Påverkas de förtroendevaldas inflytande av könsfördelningen**Aktiv på sammanträde****Vem utför granskningarna****Fördelning i % av inflytandet i revisionen**

		Ofta	Alltid			SB	SB & FR			30/70	50/50	70/30
								FR/SB	FR/SB	FR/SB		
Kluster 1	Kvinna		20%	Kluster 1	Kvinna		20%	Kluster 1	Kvinna		20%	
kommun 1	Man		80%	kommun 1	Man		80%	kommun 1	Man		80%	
Kluster 2	Kvinna		19%	Kluster 2	Kvinna		22%	Kluster 2	Man	100%		
kommun 2	Man		81%	kommun 2	Man		78%	kommun 2				
kommun 3				kommun 3				kommun 3	Kvinna		25%	
kommun 8				kommun 8				kommun 8	Man		75%	
kommun 11				kommun 13				kommun 13				
kommun 13				kommun 5	Man	100%		kommun 11	Man			100%
kommun 5	Man	100%		kommun 11								
Kluster 3	Kvinna		17%	Kluster 3	Kvinna		25%	Kluster 3	Kvinna			23%
kommun 4	Man		83%	kommun 4	Man		75%	kommun 4	Man			77%
kommun 10				kommun 10				kommun 12				
kommun 12				kommun 12	Kvinna	9%		kommun 10	Kvinna		10%	
kommun 14	Kvinna	20%		kommun 14	Man	91%		kommun 14	Man		90%	
kommun 14	Man	80%										
Kluster 4	Man		100%	Kluster 4	Man		100%	Kluster 4	Man		100%	
kommun 6				kommun 6				kommun 6				
Kluster 5	Kvinna		20%	Kluster 5	Kvinna	20%		Kluster 5	Kvinna			20%
kommun 7	Man		80%	kommun 7	Man	80%		kommun 7	Man			80%
Kluster 6	Kvinna		38%	Kluster 6	Kvinna	38%		Kluster 6	Kvinna			38%
kommun 9	Man		62%	kommun 9	Man	62%		kommun 9	Man			62%
	Kvinnor	10%	19%		Kvinnor	15%	20%		Kvinnor	0%	18%	23%
	Män	90%	81%		Män	85%	80%		Män	100%	82%	77%

5.2.1 Hur aktiva är de förtroendevalda revisorerna på sammanträdena?

Ur tabellen kan vi utläsa att det endast förekommer ett kluster eller indelning (kluster sex) med relativt jämn könsfördelning. Det sakkunniga biträdet har angett att de förtroendevalda revisorerna, i kluster sex, alltid är aktiva på sammanträdena. Dock kan vi inte dra några slutsatser av detta eftersom kluster fyra, som endast består av män, även befinner sig i denna kolumn. När vi inte tittar på de olika klustersammansättningarna, utan i stället ser vertikalt på svarsfrekvensen (ser på sakkunnigas svar och jämför hur många som befinner sig i respektive kolumn), kan vi se att kolumnen alltid aktiva är mer representerad av kvinnor än kolumnen ofta aktiva.

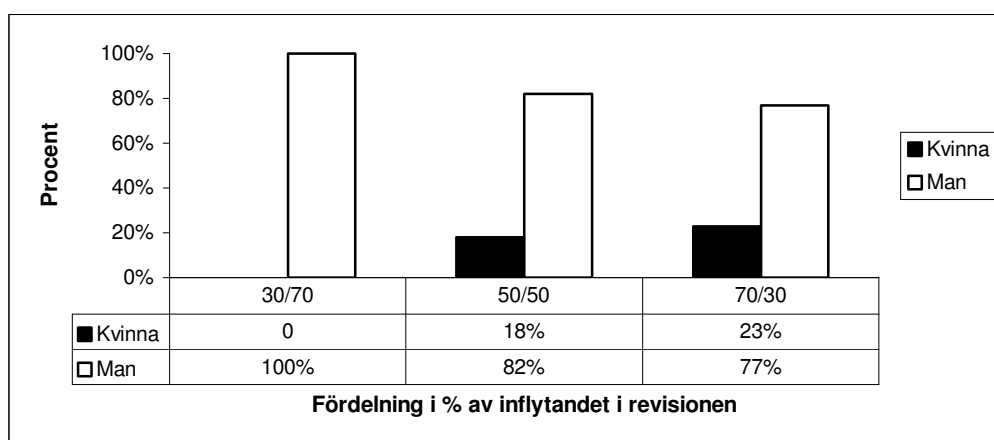
5.2.2 Vem utför granskningarna i revisionen?

Som vi nämnt ovan är det endast kluster sex som har en relativt jämn könsfördelning. Detta kluster påträffar vi i kolumnen där de sakkunniga angett att

de utför granskningarna självständigt. Även här finns det kluster som endast består av män, dessa befinner sig i båda kolumnerna. På så vis finner vi inget samband mellan de olika klustersammansättningarnas könsfördelning och vem som utför granskningarna. När vi sedan analyserar alla förtroendevalda som en grupp och tittar på vad de sakkunniga anser om vem som utför granskningarna kan vi se en marginell skillnad. I kolumnen då de sakkunniga och förtroendevalda granskar tillsammans förekommer det 20 % kvinnor, medan det finns 15 % kvinnor då de sakkunniga självständigt utför granskningarna.

5.2.3 Fördelningen i procent av inflytandet i revisionen enligt de sakkunniga biträdena

Ur tabellen kan vi utläsa att i kluster sex, där det råder nästan jämn könsfördelning, har de sakkunniga mindre inflytande än vad de förtroendevalda har. Men som vi även kan utläsa finns det fler kluster i kolumnen där de förtroendevalda har mest inflytande, en av dessa befinner sig i kluster två (kommun 11) och där förekommer endast män. Detta gör att vi inte kan se något samband vad gäller jämn könsfördelning kontra de sakkunniga biträdenas inflytande. Men om vi i stället tittar på diagrammet nedan, hur många förtroendevalda revisorer som är kvinnor resp. män i de olika kolumnerna med inflytande och inte ser på klustersammansättningen, ser vi en antydning till ett samband. I kolumnen där de förtroendevalda har 70 % inflytande är 23 % kvinnor medan det i kolumnen där de har 30 % inflytande förekommer inga kvinnor alls.

Analysen av hypotes 1, jämn könsfördelning, påverkas av att hela 82 % av alla förtroendevalda i vår undersökning är män. Detta leder till att det är svårt att finna någon riktigt jämn könsfördelning. Utav ovanstående resonemang när vi analyserat horisontellt kan vi antyda att det inte finns något samband mellan en jämn könsfördelning och hur aktiva de förtroendevalda är på sammanträde, vem som utför granskningarna samt fördelningen i % av inflytandet i revisionen. När vi sedan analyserade dessa tre vertikalt fann vi att det finns en viss antydning till samband. Första frågan tyder på att ju fler kvinnor som är representerade i revisionen, ju aktivare är de förtroendevalda på sammanträdena. Även när vi studerat vem som utför granskningarna finner vi detta samband. Eftersom det finns fler kvinnor i kolumnen där de sakkunniga tillsammans med de förtroendevalda utför granskningarna. Detta påvisas även i den sista frågan, där det inte förekommer någon kvinna, och då är också de förtroendevaldas inflytande lägre. Detta är dock en svag antydning till samband och därför vågar vi inte säga att det stämmer.

Hypotesen att, de sakkunniga biträdenas inflytande minskar när de förtroendevalda revisorerna har jämn könsfördelning, måste därför tillsvidare förkastas.

5.3 Hypotes 2- Jämn åldersfördelning

Ur enkätundersökningen som gjordes vid två olika revisionskonferenser (se avsnitt 5.2) fann man att den typiske revisorn har en ålder om 58 år. Undersökningen visade även att åldersgruppen 18-35 år är underrepresenterad i den kommunala revisionen. (SOU 1998:71) Det visade sig att könsfördelningen i vår population stämde med den typiske revisorn och så är även fallet med åldersfördelningen. I vår undersökning förekommer inga förtroendevalda under 31 år, medan 77 % av respondenterna är minst 57 år.

Reflektioner som vi gjorde när vi intervjuade var att i den kommunala revisionen uppfattades det som traditionellt att bli revisor när man blir gammal. Att bli revisor kan kännetecknas som ett hedersuppdrag som man gärna tilldelas när man

blir äldre. Om detta stämmer är det inte så konstigt att medelåldern är hög i den kommunala revisionen.

I tabellen nedan har vi ställt de förtroendevaldas ålder mot vad de sakkunniga anser om fördelningen av arbetet och inflytandet i den kommunala revisionen. Vi har även räknat ut ett medelvärde (M) av åldern i varje kluster och indelning. Detta ligger till grund för vårt analysarbete av hypotes 2. Under tabellen finner vi fördelningen i procent avseende förtroendevalda som en enhet och ställer det emot vad de sakkunniga anser i de olika frågorna.

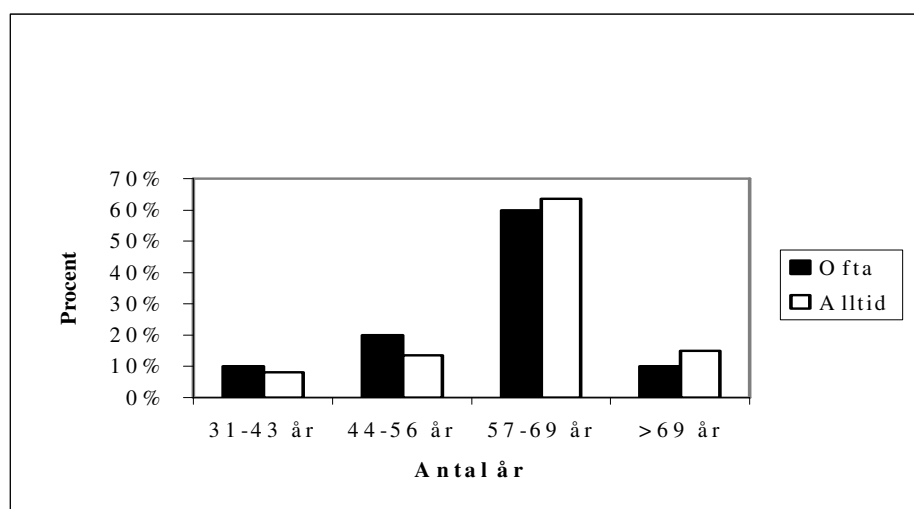
Hypotes 2 Påverkas de förtroendevaldas inflytande av åldersfördelningen
Aktiv på sammanträde Vem utför granskningarna

Fördelning i % av inflytandet i revisionen

			Ofta			Alltid			M			SB			SB o FR			M			Fördelning i % av inflytandet i revisionen							
																					30/70		50/50		70/30			
																					FR/SB		FR/S		FR/SB		M	
																					B							
Kluster 1	57-69 år		80%		64	Kluster 1	57-69 år		80%		64	Kluster 1	57-69 år		80%				80%						64			
kommun 1	>69 år		20%			kommun 1	>69 år		20%			kommun 1	>69 år		20%				20%									
Kluster 2	31-43 år		6%			Kluster 2	31-43 år		7%			Kluster 2	31-43 år	33%					33%						56			
kommun 2	44-56 år		6%			kommun 2	44-56 år		7%			kommun 2	57-69 år	33%					33%									
kommun 3	57-69 år		72%			kommun 3	57-69 år		67%			kommun 3	>69 år	33%					33%									
kommun 8	>69 år		16%			kommun 8	>69 år		19%			kommun 3	31-43 år			4%			4%									
kommun 11					62	kommun 13					61	kommun 8	44-56 år			8%			8%									
kommun 13						kommun 5	57-69 år	100%				kommun 57-69 år					71%		71%									
kommun 5	57-69 år	100%			63	kommun 11					63	kommun 13	>69 år				17%		17%						62			
												kommun 57-69 år							100%						63			
Kluster 3	31-43 år		22%			Kluster 3	31-43 år		17%			Kluster 3	31-43 år											31%				
kommun 4	44-56 år		28%			kommun 4	44-56 år		33%			kommun 4	44-56 år											8%				
kommun 10	57-69 år		33%			kommun 10	57-69 år		42%			kommun 57-69 år												38%				
kommun 12	>69 år		17%		55	kommun >69 år			8%		55	kommun >69 år												23%	55			
kommun 14	31-43 år	20%				kommun 12	31-43 år	27%				kommun 31-43 år					10%		10%									
	44-56 år	40%				kommun 14	44-56 år	27%				kommun 44-56 år					60%		60%									
	57-69 år	20%				kommun 57-69 år		19%				kommun 57-69 år					20%		20%									
	>69 år	20%			54	kommun >69 år		27%			54	kommun >69 år					10%		10%						53			
Kluster 4	44-56 år		17%			Kluster 4	44-56 år		17%			Kluster 4	44-56 år						17%						61			
kommun 6	57-69 år		83%		61	kommun 6	57-69 år		83%		61	kommun 6	57-69 år						83%							61		
Kluster 5	57-69 år		80%			Kluster 5	57-69 år	80%				Kluster 5	57-69 år											80%				
kommun 7	>69 år		20%		64	kommun 7	>69 år	20%			64	kommun 7	>69 år											20%	64			
Kluster 6	44-56 år		25%			Kluster 6	44-56 år	25%				Kluster 6	44-56 år											25%				
kommun 9	57-69 år		62%			kommun 9	57-69 år	62%				kommun 9	57-69 år											62%				
	>69 år		13%		61	kommun 9	>69 år	13%			61	kommun 9	>69 år											13%	61			
	31-43 år	10%	8%				31-43 år	9%	8%				31-43 år	33%	5%	13%												
	44-56 år	20%	14%				44-56 år	15%	14%				44-56 år	0%	20%	10%												
	57-69 år	60%	63%				57-69 år	61%	64%				57-69 år	33%	62%	61%												
	>69 år	10%	15%				>69 år	15%	14%				>69 år	33%	13%	16%												

5.3.1 Hur aktiva är de förtroendevalda revisorerna på sammanträdena?

I korstabellen ovan, som beskriver åldersfördelning och hur aktiva de sakkunniga anser att de förtroendevalda är på sammanträdena, kan vi utläsa att kluster tre med två indelningar (kommun 4, 10, 12 resp. 14) har en relativ jämn åldersfördelning. Dessa två indelningar har också lägst medelvärde, det bör bero på att det är relativt jämn åldersfördelning. Dock anser de sakkunniga att deras aktivitet på sammanträdena skiljer sig åt. På så vis kan vi inte finna något samband mellan jämn åldersfördelning och aktiviteten av de förtroendevalda på sammanträden. Om vi sedan tittat på alla förtroendevalda som en enhet finner vi ingen heller någon skillnad i fördelningen av åldern mellan ofta aktiv och alltid aktiv på sammanträdena, se diagram nedan. Den åldersgrupp som är överrepresenterad (över 60 %) i båda kolumnerna är 57-69 år. Alltså finner vi inte heller här något samband.

5.3.2 Vem utför granskningarna i revisionen?

Tabellen visar fortsättningsvis att det även här i kluster tre finns en relativt jämn åldersfördelning. Men indelningen i klustret ser nu annorlunda ut, det är kommun 4,10 och 12,14 som bildar två olika indelningar. Den jämna åldersfördelningen kan vi även utläsa ur medelvärdet, detta är lägst i dessa indelningar. Även här befinner de olika indelningarna sig under varsin kolumn. Detta tyder på att en jämn åldersfördelning inte har något samband med vem som utför granskningarna.

Ser vi på denna korstabell vertikalt finner vi samma svar som i ovanstående fråga. Med andra ord finns det ingen skillnad i fördelningen av ålder vare sig den sakkunnige granskar självständigt eller med hjälp av de förtroendevalda revisorerna.

5.3.3 Fördelningen i procent av inflytandet i revisionen enligt de sakkunniga biträdena

Som vi nämnt ovan är 77 % av de förtroendevalda revisorerna minst 57 år. Detta medför att det inte finns många kluster med jämn åldersfördelning. I denna fråga förekommer samma kluster (tre), med ny indelning, med relativt jämn åldersfördelning. Dock anser de sakkunniga biträdena att det inte har samma inflytande i revisionen. När vi sedan tittar på de andra klustrena finner vi inget som är till nytta för denna analys. Alltså med andra ord kan vi inte hitta något samband genom att se på denna korstabell okulärt. När vi sedan ser på denna tabell vertikalt finner vi att kolumnen med 30 % inflytande till de förtroendevalda har relativt jämn åldersfördelning, medan de andra två har nästan 80 % som är över 57 år. Detta bör säga att när åldersfördelningen är jämn så får de sakkunniga mer inflytande, men eftersom det endast är här vi upptäcker detta mönster så bör det vara vagt pga. det är endast tre förtroendevalda i denna kolumn.

Ur ovanstående analyser finner vi att det är svårt att finna en antydning till att jämn åldersfördelning skulle ha någon påverkan på hur mycket inflytande de sakkunniga får i revisionen. När vi studerar denna korstabell kan vi inte utläsa något mönster som tyder på något samband.

Hypotesen att, de sakkunniga biträdenas inflytande minskar när de förtroendevalda revisorerna har jämn åldersfördelning, måste därför förkastas.

5.4 Hypotes 3 – Antal aktiva politiska år

Som vi nämnt ovan bör det krävas att de förtroendevalda revisorerna har kunskap om det politiska systemet, om kommunal verksamhet och även förankring i dessa (SOU 1998:71). Vi tycker även det är viktigt att förstå och ta hänsyn till

medborgarnas, dvs. den yttre omgivningens intresse. I vår population har knappt hälften minst 21 års politisk erfarenhet, medan det är 21 % som inte överhuvudtaget varit politiskt aktiva förutom i revisionen.

Alltså bör det vara viktigt att de förtroendevalda revisorerna har en politisk bakgrund. Det fick vi även bekräftat under intervjuerna, då det framkom att det märks tydligt vilka av de förtroendevalda revisorerna som har politisk bakgrund.

Här nedan har vi sammanställt hur länge de förtroendevaldas varit aktiva inom politiken gentemot de svar som de sakkunniga biträdena anser om de förtroendevaldas arbetssätt och inflytande i revisionen. Vi har även räknat fram ett medelvärde (M) för att lättare kunna analysera denna hypotes. Denna tabell ligger till grund för vårt analysarbete av hypotes 3. Under tabellen finner vi fördelningen i procent avseende förtroendevalda som en enhet och ställer det emot vad de sakkunniga anser i de olika frågorna.

Hypotes 3 Påverkas de förtroendevaldas inflytande av deras politiska bakgrund

Aktiv på sammanträde

Vem utför granskningarna

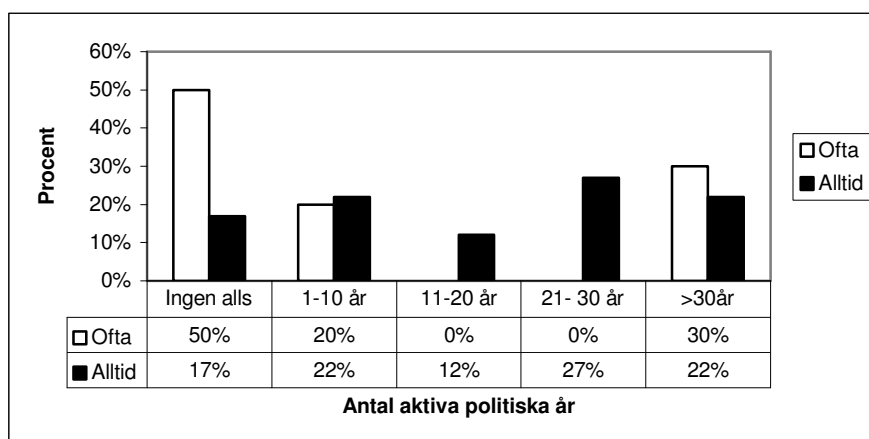
Fördelning i % av inflytandet i revisionen

		Ofta	Alltid	M			SB	SB & FR	M						
											30/70	50/50	70/30		
											FR/SB	FR/SB	FR/SB	M	
Kluster 1	21-30 år		40%		Kluster 1	21-30 år		40%		Kluster 1	21-30 år		40%		
kommun 1	>30 år		60%	28	kommun 1	>30 år		60%	28	kommun 1	>30 år		60%		28
Kluster 2	Inga alls		13%		Kluster 2	Inga alls		11%		Kluster 2	1-10 år	33%			
kommun 2	1-10 år		25%		kommun 2	1-10 år		26%		kommun 2	21-30 år	67%			20
kommun 3	11-20 år		9%		kommun 3	11-20 år		11%		kommun 3	Inga alls		12,5%		
kommun 8	21-30 år		31%		kommun 8	21-30 år		33%		kommun 8	1-10 år		25%		
kommun 11	>30 år		22%		kommun 13	>30 år		19%	17	kommun 13	11-20 år		12,5%		
kommun 13				17	kommun 5	Inga alls	40%				21-30 år		29%		
kommun 5	Inga alls	60%			kommun 11	1-10 år	10%				>30 år		21%		17
	>30 år	40%				21-30 år	10%			kommun 11	Inga alls			20%	
				12		>30 år	40%		15		1-10 år			20%	
											21-30 år			20%	
											>30 år			40%	18
Kluster 3	Inga alls		17%		Kluster 3	Inga alls		25%		Kluster 3	Inga alls			15,5%	
kommun 4	1-10 år		22%		kommun 4	1-10 år		16,5%		kommun 4	1-10 år			15,5%	
kommun 10	11-20 år		17%		kommun 10	11-20 år		16,5%		kommun 12	11-20 år			15,5%	
kommun 12	21-30 år		27%			21-30 år		42%	14		21-30 år			30,5%	
	>30 år		17%	16	kommun 12	Inga alls	18%				>30 år			23%	18
kommun 14	Inga alls	40%			kommun 14	1-10 år	36,5%			kommun 10	Inga alls		30%		
	1-10 år	40%				11-20 år	9%			kommun 14	1-10 år		40%		
	>30 år	20%				>30 år	36,5%				11-20 år		10%		
											21-30 år		10%		

			8			14	>30 år	10%		9		
Kluster 4	Inga alls	33%		Kluster 4	Inga alls	33%		Kluster 4	Inga alls	33%		
kommun 6	1-10 år	33%		kommun 6	1-10 år	33%		kommun 6	1-10 år	33%		
	21-30 år	33%	10		21-30 år	33%	10		21-30 år	33%	10	
Kluster 5	Inga alls	40%		Kluster 5	Inga alls	40%		Kluster 5	Inga alls	40%		
kommun 7	1-10 år	20%		kommun 7	1-10 år	20%		kommun 7	1-10 år	20%		
	11-20 år	20%			11-20 år	20%			11-20 år	20%		
	21-30 år	20%	9		21-30 år	20%	9		21-30 år	20%	9	
Kluster 6	Inga alls	25%		Kluster 6	Inga alls	25%		Kluster 6	Inga alls	25%		
kommun 9	1-10 år	12,5%		kommun 9	1-10 år	12,5%		kommun 9	1-10 år	12,5%		
	11-20 år	25%			11-20 år	25%			11-20 år	25%		
	>30 år	37,5%	16		>30 år	37,5%	16		>30 år	37,5%	16	
	Inga alls	50%	18%		Inga alls	29,5%	16%		Inga alls	0%	18%	23%
	1-10 år	20%	21%		1-10 år	21%	22%		1-10 år	33%	26,5%	16%
	11-20 år	0%	12%		11-20 år	11,5%	10%		11-20 år	0%	9%	16%
	21-30 år	0%	27%		21-30 år	6%	36%		21-30 år	67%	26,5%	19%
	>30 år	30%	22%		>30 år	32%	16%		>30 år	0%	20%	26%

5.4.1 Hur aktiva är de förtroendevalda revisorerna på sammanträdena?

När vi studerade medelvärdet fann vi att i de flesta fall då medelvärdet är högt, anser också de sakkunniga biträden att de förtroendevalda revisorerna alltid är aktiva på sammanträdena. Dock förekommer det två kluster med relativt låga medelvärde under denna kolumn. Detta medför att vi inte vågar anse att det finns ett samband mellan hur aktiva de förtroendevalda är på sammanträde och hur länge de varit politiskt aktiva. Däremot om vi ser vertikalt på denna korstabell finner vi följande som vi sammanställt i diagrammet nedan.

Här kan vi utläsa att av de förtroendevalda som ofta är aktiva på sammanträde har hälften av ingen politisk bakgrund, medan i fallet då de förtroendevalda alltid är aktiva är det endast 17 % som inte innehar någon politisk bakgrund. Detta är en antydning till att det här förekommer ett samband

5.4.2 Vem utför granskningarna i revisionen?

Vad vi kan utläsa av ovanstående korstabell är att i kluster ett har alla förtroendevalda en politisk bakgrund som är minst 21 år, medan i kluster fem är det endast en femtedel som besitter minst 21 år av politisk erfarenhet. Vi ser därefter att i kluster ett anser det sakkunniga biträdet att granskningarna utförs tillsammans med de förtroendevalda. Däremot i kluster fem anser det sakkunniga att de själva utför granskningarna. Detta bör tyda på att ju längre de förtroendevalda varit politiskt aktiva desto mer delaktiga är de i utförandet av olika granskningsuppdrag. Men mellan dessa två utstickare förekommer kluster som inte följer detta mönster, på så sätt går det inte att finna något samband i denna korstabell. Även när vi ser på de förtroendevalda som en enhet och delar upp dem beroende på hur de sakkunniga anser att granskningarna utförs, finner vi inget samband. Med andra ord förekommer det ingen skillnad mellan de förtroendevaldas politiska bakgrund och vem som utför granskningarna.

5.4.3 Fördelningen i procent av inflytandet i revisionen enligt de sakkunniga biträdena

Medelvärden visar här att kluster ett har högst medelvärde på 28 år, medan kluster tre andra indelningen (kommun 10,14) och kluster fem har lägst medelvärde på nio år. För att sedan se om det finns något mönster studerar vi hur de sakkunniga har ansett att fördelningen i dessa revisioner ser ut. Kluster ett och tre befinner sig där de sakkunniga anser att det är delat inflytande, medan kluster fem befinner sig där de förtroendevalda har 70 % av inflytandet. Detta visar att inget mönster mellan dessa kluster förekommer och på så vis finner vi inget samband. När vi sedan ser på de förtroendevalda som en enhet ser vi att kolumnerna, med delat inflytande och då de förtroendevalda har 70 % inflytande, ser någorlunda likadana ut. Alltså med andra ord råder det en jämn fördelning av de förtroendevalda revisorernas politiska bakgrund. Men när vi ser på kolumnen med 30 % inflytande till de förtroendevalda förekommer det 67 % som har varit politiskt aktiva i minst

21 år. Dock vågar vi inte dra några slutsatser utifrån denna kolumn, då det endast förekommer ett kluster med tre förtroendevalda.

I analyserna här ovan kommer vi fram till olika resultat beroende på vilken fråga vi ställer svarsfrekvensen till. I den andra och tredje frågan om de förtroendevaldas politiska bakgrund har någon påverkan på vem som utför granskningarna och hur fördelningen av inflytandet är i revisionen finner vi inga samband överhuvudtaget. Däremot i fråga ett finner vi en tendens till samband, som stärker vår hypotes. I denna fråga är det procentsatsen på de förtroendevalda som inte besitter någon politisk bakgrund vi ser på. Här ser vi att i kolumnen ofta aktiva på sammanträde är det hälften som inte har någon politisk bakgrund, medan då de sakkunniga ansett att de alltid är aktiva är det endast en femtedel som inte har någon politisk bakgrund. Men eftersom huvuddelen av vår analys inte funnit något samband mellan dessa frågor och hur länge de förtroendevalda varit politiskt aktiva, anser vi att vi inte bör styrka vår hypotes.

Hypotesen att, de sakkunniga biträdenas inflytande minskar när de förtroendevalda revisorerna har fler antal aktiva år inom politiken, måste alltså förkastas.

5.5 Hypotes 4 – Antal år som förtroendevald revisor i revisionen

Enligt Kolb (1984) växer kompetensen när ens personliga erfarenhet växer. Har man ökad kunskap och kompetens säger Eriksson (2002) att man får mer makt. Den som har kunnandet kan agera med större säkerhet. Detta tolkar vi att de förtroendevalda som har mer erfarenhet inom kommunal revision bör också få mer makt (inflytande). I vår undersökning är 43 % av de förtroendevalda revisorerna inne på sin första mandatperiod, medan då 57 % har varit förtroendevald revisor i minst fyra år. Eftersom det råder en fördelning så underlättar det för oss att se om det finns något samband mellan inflytandet i revisionen och hur länge de varit förtroendevalda revisorer.

Utav våra intervjuer har vi fått värdefulla reflektioner angående betydelsen av de förtroendevalda revisorernas antal år i revisionen. Vissa sakkunniga anser att det

är bra med lång erfarenhet, medan det finns de som tycker att det är bra med en sammansättning mellan nyinvalda och de med lång erfarenhet.

Här nedan har vi sammanställt de förtroendevaldas antal år i revisionen, med vad de sakkunniga anser om deras arbetsätt och inflytande i revisionen. För att få fram i klustrena den sammansättning som har flest respektive minst antal år som förtroendevalda revisorer har vi valt att räkna ut medelvärdet (M). Nedanstående tabell kommer att ligga till grund för vårt analysarbete av hypotes 4. Under tabellen finner vi fördelningen i procent avseende förtroendevalda som en enhet och ställer det emot vad de sakkunniga anser i de olika frågorna.

Hypotes 4 Påverkas de förtroendevaldas inflytande av antal år som förtroendevald revisor

Aktiv på sammanträde	Vem utför granskningarna			Fördelning i % av inflytandet i revisionen									
	Ofta	Alltid	M	SB	SB & FR	M	30/70	50/50	70/30	FR/SB	FR/SB	FR/SB	M
Kluster 1 kommun 1	1-3 år 4-6 år >9 år	40% 20% 40%	5	Kluster 1 kommun 1	1-3 år 4-6 år >9 år	40% 20% 40%	5	Kluster 1 kommun 1	1-3 år 4-6 år >9 år	40% 20% 40%			5
Kluster 2 kommun 2 kommun 3 kommun 8 kommun 11 kommun 13	1-3 år 4-6 år 7-9 år >9 år	41% 31% 6% 22%	5	Kluster 2 kommun 2 kommun 3 kommun 8 kommun 13	1-3 år 4-6 år 7-9 år >9 år	44% 30% 4% 22%	5	Kluster 2 kommun 2 kommun 3 kommun 8 kommun 13	1-3 år 4-6 år 7-9 år >9 år	33% 67% 46% 25% 4% 25%			4
kommun 5	1-3 år 4-6 år >9 år	60% 20% 20%	4	kommun 5 kommun 11	1-3 år 4-6 år 7-9 år >9 år	40% 30% 10% 20%	5	kommun 5 kommun 11	1-3 år 4-6 år 7-9 år >9 år			20% 40% 20% 20%	
Kluster 3 kommun 4 kommun 10 kommun 12	1-3 år 4-6 år 7-9 år >9 år	33% 28% 17% 22%	4	Kluster 3 kommun 4 kommun 10 kommun 12	1-3 år 4-6 år 7-9 år >9 år	33% 33% 17% 17%	5	Kluster 3 kommun 4 kommun 10 kommun 12	1-3 år 4-6 år 7-9 år >9 år			39% 15% 15% 31%	6
kommun 14	1-3 år 7-9 år >9 år	40% 40% 20%	6	kommun 12 kommun 14	1-3 år 4-6 år 7-9 år >9 år	37% 9% 27% 27%	6	kommun 10 kommun 14	1-3 år 4-6 år 7-9 år		30% 50% 20%		5
Kluster 4 kommun 6	1-3 år >9 år	83% 17%	3	Kluster 4 kommun 6	1-3 år >9 år	83% 17%	3	Kluster 4 kommun 6	1-3 år >9 år		83% 17%		3
Kluster 5 kommun 7	1-3 år 4-6 år >9 år	60% 20% 20%	4	Kluster 5 kommun 7	1-3 år 4-6 år >9 år	60% 20% 20%	4	Kluster 5 kommun 7	1-3 år 4-6 år >9 år			60% 20% 20%	4
Kluster 6 kommun 9	1-3 år 4-6 år 7-9 år >9 år	25% 12,5% 12,5% 50%	7	Kluster 6 kommun 9	1-3 år 4-6 år 7-9 år >9 år	25% 12,5% 12,5% 50%	7	Kluster 6 kommun 9	1-3 år 4-6 år 7-9 år >9 år			25% 13% 13% 50%	7
	1-3 år 4-6 år 7-9 år >9 år	50% 10% 20% 20%			1-3 år 4-6 år 7-9 år >9 år	38% 18% 15% 29%			1-3 år 4-6 år 7-9 år >9 år	33% 67% 0% 0%	46,7% 26,7% 6,7% 20%	36% 19% 13% 32%	

5.5.1 Hur aktiva är de förtroendevalda revisorerna på sammanträdena?

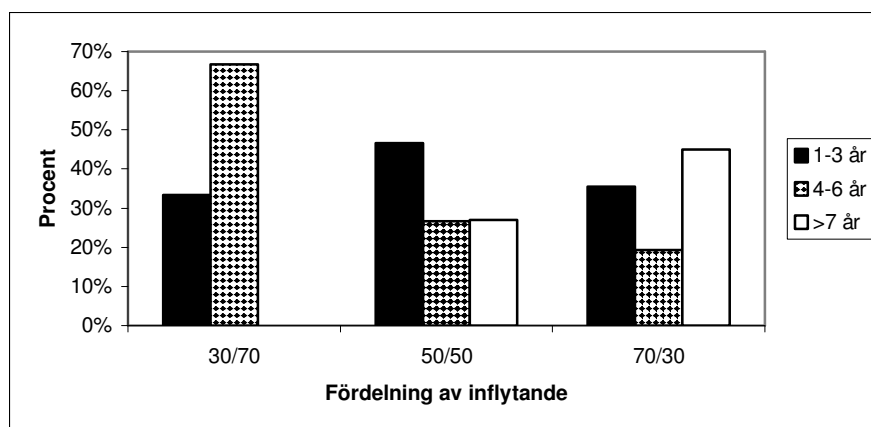
Som vi kan se i tabellen ovan har kluster sex högst medelvärde på antal år i revisionen. Även dessa förtroendevalda revisorer är enligt de sakkunniga biträdena alltid aktiva på sammanträdena. Det lägsta medelvärdet finner vi i kluster fyra, men även här är de förtroendevalda revisorerna i detta kluster alltid aktiva på sammanträdena enligt det sakkunniga biträdet. Mellan dessa två medelvärde finner vi relativt jämna medelvärde som ligger i båda kolumnerna. Detta tyder på att det inte finns något samband mellan hur aktiva de förtroendevalda är på sammanträdena och hur länge de varit med i revisionen. Vid den vertikala analysen finner vi en marginell skillnad när det gäller aktiviteten på sammanträdena. I fallen där de sakkunniga har ansett att de förtroendevalda ofta är aktiva på sammanträdena är hälften nya revisorer för denna mandatperiod, medan det i den andra kolumnen endast är drygt 40 % som är nyvalda revisorer.

5.5.2 Vem utför granskningarna i revisionen?

Det högsta medelvärdet fanns i kluster sex medan det lägsta i kluster fyra och däremellan de andra. När vi sedan ska se på vad de sakkunniga ansett om dessa klustersammansättningar finner vi inget samband med medelvärdet. När vi sedan gick över för att se på de förtroendevalda som en grupp fann vi att 44 % i kolumnen där de sakkunniga anser sig själva som granskare varit förtroendevalda revisorer i minst sju år. När vi därefter studerar kolumnen när sakkunniga och förtroendevalda granskar tillsammans finner vi 28 % som har minst sju års erfarenhet i revisionen. Detta resonemang är tvärtemot vad vår hypotes påstår så i detta fall finns det förmodligen ingen trovärdighet i den. Vi anser dock att detta kan beror på om man varit aktiv minst sju år upplever man kanske olika granskningsuppdrag som upprepande och därmed överlämnar ansvaret för dessa till de sakkunniga biträdena.

5.5.3 Fördelningen i procent av inflytandet i revisionen enligt de sakkunniga biträdena

Efter att studerat korstabellen med antal år som förtroendevald revisor och fördelning av inflytande i % fann vi ett samband mellan dessa. De tre högsta medelvärdena återfinns i kolumnen med det större inflytande hos de förtroendevalda (70 % F/30 % S). Detta säger att de sakkunniga biträdena har mindre inflytande när de förtroendevalda revisorerna varit längre i revisionen, på så sätt speglar detta vår hypotes. Vidare har vi även studerat de förtroendevalda revisorerna som en grupp och studerat dem utifrån de olika kolumnerna. Här kan vi även se ett samband som tyder på att förtroendevalda med fler antal år inom revisionen, också får större inflytande. Diagrammet nedan visar när inflytandet är större hos de förtroendevalda, då har 45 % av de förtroendevalda mer än sju års erfarenhet inom revisionen.

Det vi har kommit fram till i ovanstående okulära analys är att den andra frågan (vem granskar) kommer fram till ett resultat som är tvärtemot vad vår hypotes säger. Vi har i detta stycke sagt att det kan bero på att om man varit förtroendevald revisor i så många år kan man kanske uppleva vissa granskningar som återupprepningar, och därför överlämnar ansvaret till de sakkunniga biträdena. När vi sedan ser på analysresultatet av de andra två frågorna finner vi andra slutsatser. I den första frågan så finner vi inget samband vid den horisontella granskningen, men däremot i den vertikala ser vi en marginell skillnad på ca tio procentenheter. Denna skillnad mellan de olika kolumnerna säger samma sak som vår hypotes. Även den tredje frågan riktar sitt resultat så att ett samband upptäcks som i vår hypotes. Här utläser vi att en sammansättning av förtroendevalda med fler år i

revisionen också får ett större inflytande. Dock är denna analys inte statistiskt säkerställd pga. att vi endast analyserat okulärt, så därför vågar vi inte säga att den stämmer.

Hypotesen att, de sakkunniga biträdenas inflytande minskar när de förtroendevalda revisorerna har arbetat fler år i revisionen, måste därför tillsvidare förkastas.

5.6 Hypotes 5 – Arbetslivserfarenhet i antal år

Som vi har nämnt under avsnitten åldersfördelning är hela 77 % av de förtroendevalda vi valt att intervjua minst 57 år. Eftersom ålder har en påverkan på hur länge man arbetat är det även här en hög procent (73 %) av de förtroendevalda som har en arbetslivserfarenhet på över 30 år. Detta gör att de flesta har en hög arbetslivserfarenhet och då blir det svårt att finna något samband när alla kluster ser någorlunda lika ut.

Reflektioner från intervjuerna är att det självklart är bra att ha en lång arbetslivserfarenhet då man får en större helhetssyn. Det framkom även att om man är samhällsintresserad, att man tex. vet vad en kommun är, så underlättar det arbetet i den kommunala revisionen.

Här nedan har vi sammanställt de förtroendevaldas arbetslivserfarenhet med vad de sakkunniga anser om deras arbetssätt och inflytande i revisionen. Vi har även valt att räkna ut ett medelvärde (M) av antal år med arbetslivserfarenhet i de olika klustrena och indelningarna. Detta för att underlätta vår analys av korstabellen. Nedanstående tabell kommer att ligga till grund för vårt analysarbete av hypotes 5. Under tabellen finner vi fördelningen i procent avseende förtroendevalda som en enhet och ställer det emot vad de sakkunniga anser i de olika frågorna.

Hypotes 5 Påverkas de förtroendevaldas inflytande av arbetslivserfarenhet

Aktiv på sammanträde

Vem utför granskningarna

Fördelning i % av inflytandet i revisionen

								30/7 50/50 70/30							
								0							
								FR/S FR/S FR/S M							
								B B B							
		Ofta	Alltid	M			SB	SB & FR	M			FR/S	FR/S	FR/S	M
Kluster 1	11-20 år		20%		Kluster 1	11-20 år		20%		Kluster 1	11-20 år		20%		
kommun 1	21-30 år		20%		kommun 1	21-30 år		20%		kommun 1	21-30 år		20%		
	>30 år		60%	26		>30 år		60%	26		>30 år		60%		26
Kluster 2	11-20 år		9%		Kluster 2	11-20 år		11%		Kluster 2	11-20 år	33%			

kommun 2	21-30 år		13%		kommun 2	21-30 år	15%		kommun 2	>30 år	67%			25
kommun 3	>30 år		78%		kommun 3	>30 år	74%		kommun 3	11-20 år		8%		
kommun 8					kommun 8				kommun 8	21-30 år		17%		
kommun 11					kommun 13			28	kommun 13	>30 år		75%		28
kommun 13				28	kommun 5	21-30 år	10%		kommun 11	>30 år			100%	
kommun 5	21-30 år	20%			kommun 11	>30 år	90%							>30
	>30 år	80%		29				30						
Kluster 3	11-20 år		17%		Kluster 3	11-20 år	8%		Kluster 3	11-20 år			23%	
kommun 4	21-30 år		11%		kommun 4	21-30 år	17%		kommun 4	21-30 år			8%	
kommun 10	>30 år		72%		kommun 10	>30 år	75%	28	kommun 12	>30 år			69%	26
kommun 12				27	kommun 12	11-20 år	30%		kommun 10	11-20 år		10%		
kommun 14	11-20 år	20%			kommun 14	21-30 år	10%		kommun 14	21-30 år		20%		
	21-30 år	20%				>30 år	70%			>30 år		70%		28
	>30 år	60%		26				25						
Kluster 4	21-30 år		50%		Kluster 4	21-30 år	50%		Kluster 4	21-30 år		50%		
kommun 6	>30 år		50%	28	kommun 6	>30 år	50%	28	kommun 6	>30 år		50%		28
Kluster 5	>30 år		100%	>30	Kluster 5	>30 år	100%	>30	Kluster 5	>30 år			100%	>30
kommun 7					kommun 7				kommun 7					
Kluster 6	21-30 år		25%		Kluster 6	21-30 år	25%		Kluster 6	21-30 år			25%	
kommun 9	>30 år		75%	29	kommun 9	>30 år	75%	29	kommun 9	>30 år			75%	29
	11-20 år	10%	9,5%			11-20 år	9%	10%		11-20 år	33%	9%	10%	
	21-30 år	20%	16,2%			21-30 år	12%	20%		21-30 år	0%	22%	10%	
	>30 år	70%	74,3%			>30 år	79%	70%		>30 år	67%	69%	80%	

5.6.1 Hur aktiva är de förtroendevalda revisorerna på sammanträdena?

Korstabellen med medelvärdena visar att alla kluster ligger vid ett relativt jämnt medelvärde (26 år- 30 år), medan klustrena däremot befinner sig i olika kolumner. En del befinner sig i kolumnen där de sakkunniga biträdena anser att de förtroendevalda ofta är aktiva på sammanträdena, medan andra ligger i kolumnen då de alltid anses vara aktiva på sammanträdena. Detta tyder på att vi inte upptäcker något samband. När vi sedan analyserar alla förtroendevalda som en grupp och studerar hur de sakkunniga anser att de förtroendevalda beter sig på sammanträdena finner vi inte heller här något samband. Det är lika stor procent av de förtroendevalda som har arbetslivserfarenhet över 30 år oavsett om de är ofta eller alltid aktiva på sammanträdena.

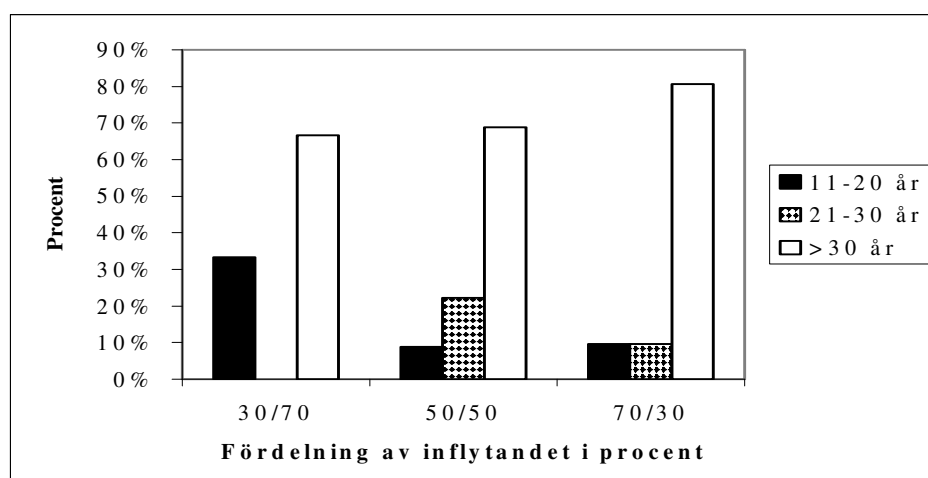
5.6.2 Vem utför granskningarna i revisionen?

När vi sedan väljer att se om arbetslivserfarenheten har någon påverkan på vem som utför granskningarna, har vi som i så många fall innan tittat på medelvärdet. Även här kan vi inte upptäcka något samband eftersom medelvärdena är så lika i

de olika klustrena och att de sakkunniga har ansett olika om klustrena och indelningarna. Detta beror med stor säkerhet på att de flesta av de förtroendevalda revisorer vi intervjuat har en hög arbetslivserfarenhet. När vi sedan analyserar vertikalt finner vi ingen skillnad mellan vad de sakkunniga biträdena ansett och vilken arbetslivserfarenhet de förtroendevalda besitter. Vi kan alltså med andra ord antyda att det inte förekommer något samband mellan vem som utför granskningarna och hur lång arbetslivserfarenhet de förtroendevalda har.

5.6.3 Fördelningen i procent av inflytandet i revisionen enligt de sakkunniga biträdena

I korstabellen ovan ser man hur lång arbetslivserfarenhet de förtroendevalda besitter samt hur de sakkunniga anser att inflytandet är fördelat i revisionen. Vi kan inte utläsa något samband mellan dessa två, eftersom större delen av revisorerna har lång arbetslivserfarenhet. Men om vi studerar, diagrammet nedan, revisorerna som en enhet kan vi se en tendens att arbetslivserfarenhetens längd har en viss påverkan på inflytandet. Detta eftersom i stapeln med större inflytande hos de förtroendevalda har 80 % av de förtroendevalda mer än 30 års erfarenhet, medan det är lägre procentsats ju mindre inflytande de förtroendevalda har. Vi kan även se det genom att titta på den stapel där de förtroendevalda har minst inflytande enligt de sakkunniga biträdena. Här finner vi att ca 30 % av de förtroendevalda i detta inflytande endast har 11-20 års arbetslivserfarenhet.

Här ovan kan vi utläsa att pga. den höga åldern som finns inom kommunal revision, så är även arbetslivserfarenheten hög hos de flesta förtroendevalda revisorer vi intervjuat. I frågorna angående aktiviteten på sammanträdena och vem som utför granskningarna kan vi inte finna några samband, oavsett om det hade påverkat inflytande som vi antog eller tvärtom. Däremot i den sista frågan ser vi en tendens till ett visst samband som tyder på att vår hypotes inte ska förkastas. Men eftersom denna tendens är så marginell anser vi att arbetslivserfarenheten inte bör ha någon påverkan på inflytandet. I alla fall inte i vår population, då det varit svårt att hitta något samband pga. att majoriteten ser likadan ut.

Hypotesen att, de sakkunniga biträdenas inflytande minskar när de förtroendevalda revisorerna har mer arbetslivserfarenhet, måste därför förkastas.

5.7 Hypotes 6 - Utbildning

Inlärnings mål är att förändra uppfattningen av en händelse, så att man uppfattar den på ett mer förstående och djupare sätt. Om detta mål uppfylls kan man säga att det är en effekt av utbildning, med andra ord man ökar sin förståelse för något genom utbildning. (Jak Peterson, 2000) Det finns inget kompetenskrav för att bli invald i den kommunalrevisionen, men det är dock viktigt att de förtroendevalda revisorerna erbjuds utbildning och erfarenhetsutbyte kontinuerligt (SOU 1998:71). Med andra ord behövs alltså en viss utbildning eller kunskap inom områdena som kommunal revision berör. I vår undersökning ställde vi två frågor angående utbildning, den första handlar om de förtroendevalda har någon ekonomisk utbildning och den andra handlar om dem har någon internutbildning. Det visade sig att drygt hälften av alla förtroendevalda hade någon form av ekonomisk utbildning, och nästan 90 % hade medverkat på någon form av internutbildning av kommunal revision. Detta kan betyda att det försvårar vår analys för denna hypotes, eftersom nästan alla har någon sorts utbildning.

Många av de sakkunniga samt de förtroendevalda har gett sin åsikt angående betydelsen av utbildning för den kommunala revisionen. Vissa anser att ekonomisk utbildning inte har någon betydelse, medan andra säger att det är värdefullt att ha. Däremot är de flesta överens om att den interna utbildningen är

en viktig del i den kommunala revisionen, och att det bör finnas resurser för att ge medborgarna ett säkrare kontrollinstrument. Som vi förstod så råder det en önskan i vissa kommuner om mer resurser avsedda för intern utbildning.

Här nedan har vi sammanställt två tabeller angående de förtroendevaldas utbildning, både den ekonomiska och den interna, med vad de sakkunniga anser om de förtroendevaldas arbetssätt och inflytande i revisionen. Dessa tabeller ligger till grund för vårt analysarbete av hypotes 6. Under tabellerna finner vi fördelningen i procent avseende förtroendevalda som en enhet och ställer det emot vad de sakkunniga anser i de olika frågorna.

Hypotes 6 Påverkas de förtroendevaldas inflytande av ekonomisk utbildning

Aktiv på sammanträde	Vem utför granskningarna		Fördelning i % av inflytandet i revisionen							
	Ofta	Alltid	SB	SB & FR	30/70 FR/SB	50/50 FR/SB	70/30 FR/SB			
Kluster 1 kommun 1	Ja Nej	20% 80%	Kluster 1 kommun 1	Ja Nej	20% 80%	Kluster 1 kommun 1	Ja Nej	20% 80%		
Kluster 2 kommun 2 kommun 3 kommun 8 kommun 11 kommun 13	Ja Nej	69% 31%	Kluster 2 kommun 2 kommun 3 kommun 8 kommun 13	Ja Nej	70% 30%	Kluster 2 kommun 2 kommun 3 kommun 8 kommun 13	Ja Nej	67% 33% 71% 29%		
kommun 5	Ja Nej	80% 20%	kommun 5 kommun 11	Ja Nej	70% 30%	kommun 11	Ja Nej	60% 40%		
Kluster 3 kommun 4 kommun 10 kommun 12 kommun 14	Ja Nej	44% 56%	Kluster 3 kommun 4 kommun 10 kommun 12 kommun 14	Ja Nej	50% 50%	Kluster 3 kommun 4 kommun 12 kommun 10 kommun 14	Ja Nej	38,5% 61,5% 50% 50%		
Kluster 4 kommun 6	Ja Nej	67% 33%	Kluster 4 kommun 6	Ja Nej	67% 33%	Kluster 4 kommun 6	Ja Nej	67% 33%		
Kluster 5 kommun 7	Ja Nej	20% 80%	Kluster 5 kommun 7	Ja Nej	20% 80%	Kluster 5 kommun 7	Ja Nej	20% 80%		
Kluster 6 kommun 9	Ja Nej	75% 25%	Kluster 6 kommun 9	Ja Nej	75% 25%	Kluster 6 kommun 9	Ja Nej	75% 25%		
	Ja	60%	57%	Ja	53%	60%	Ja	67%	60%	48%
	Nej	40%	43%	Nej	47%	40%	Nej	33%	40%	52%

Hypotes 6 Påverkas de förtroendevaldas inflytande av internutbildning

Aktiv på sammanträde	Vem utför granskningarna		Fördelning i % av inflytandet i revisionen					
	Ofta	Alltid	SB	SB & FR	30/70 FR/SB	50/50 FR/SB	70/30 FR/SB	
Kluster 1	Ja	80%	Kluster 1	Ja	80%	Kluster 1	Ja	80%

kommun 1	Nej		20%	kommun 1	Nej		20%	kommun 1	Nej		20%
Kluster 2	Ja		91%	Kluster 2	Ja		89%	Kluster 2	Ja	100%	
kommun 2	Nej		9%	kommun 2	Nej		11%	kommun 2			
kommun 3				kommun 3				kommun 3	Ja		88%
kommun 8				kommun 8				kommun 8	Nej		13%
kommun 11				kommun 13				kommun 13			
kommun 13				kommun 5	Ja	100%		kommun 11	Ja		100%
kommun 5	Ja	100%		kommun 11							
Kluster 3	Ja		100%	Kluster 3	Ja		100%	Kluster 3	Ja		100%
kommun 4				kommun 4				kommun 4			
kommun 10				kommun 10				kommun 12			
kommun 12				kommun 12	Ja	100%		kommun 10	Ja		100%
kommun 14	Ja	100%		kommun 14				kommun 14			
Kluster 4	Ja		67%	Kluster 4	Ja		67%	Kluster 4	Ja		67%
kommun 6	Nej		33%	kommun 6	Nej		33%	kommun 6	Nej		33%
Kluster 5	Ja		80%	Kluster 5	Ja	80%		Kluster 5	Ja		80%
kommun 7	Nej		20%	kommun 7	Nej	20%		kommun 7	Nej		20%
Kluster 6	Ja		75%	Kluster 6	Ja	75%		Kluster 6	Ja		75%
kommun 9	Nej		25%	kommun 9	Nej	25%		kommun 9	Nej		25%
	Ja	100%	88%		Ja	91%	88%		Ja	100%	87%
	Nej	0%	12%		Nej	9%	12%		Nej	0%	13%
											90%
											10%

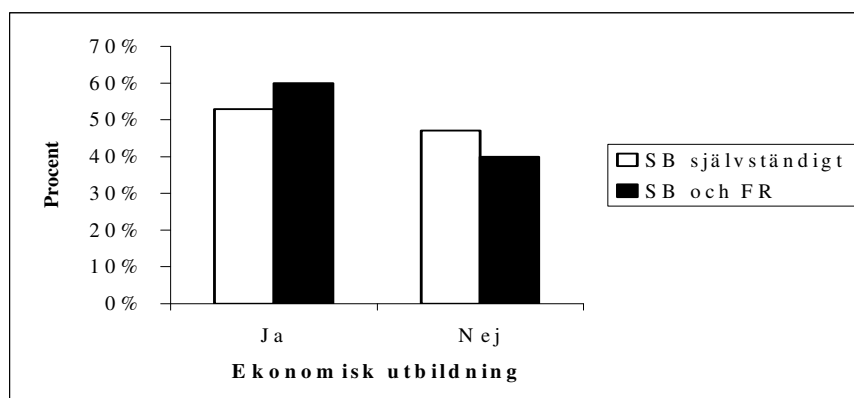
5.7.1 Hur aktiva är de förtroendevalda revisorerna på sammanträdena?

Om vi tittar på den första tabellen ser vi att det inte förekommer något samband, mellan ekonomisk utbildning och hur aktiva de förtroendevalda är på sammanträde, som vi kan upptäcka okulärt. Detta beror på att vi finner kluster med samma sammansättning när det gäller ekonomisk utbildning, kluster tre (indelning 4, 10, 12 resp. 14) har ca 40 % ekonomisk utbildning, och sedan när vi ser på vad de sakkunniga biträdena anser om de förtroendevaldas aktivitet på sammanträde skiljer det sig åt. När vi sedan väljer att titta på de förtroendevalda som en enhet och analysera vertikalt finner vi inte heller där något samband. De förtroendevalda som ofta är aktiva på sammanträdena har lika mycket ekonomisk utbildning som de som alltid är aktiva på sammanträdena.

Därefter ska vi se om det finns något samband mellan den interna utbildningen och hur aktiva de förtroendevalda är på sammanträdena. Även i denna korstabell kan vi inte upptäcka något samband. Det är som vi nämnt ovan att nästan 90 % som innehar någon form av internutbildning, det leder till att vi inte heller här kan utläsa något samband som visar att vår hypotes styrkas. I stället befinner sig den tiondel, som saknar utbildning, i kolumnen där de sakkunniga anser att de förtroendevalda alltid är aktiv på sammanträde. Detta är raka motsatsen till vår hypotes.

5.7.2 Vem utför granskningarna i revisionen?

När vi sedan väljer att se om den ekonomiska utbildningen har någon påverkan på vem som utför granskningen analyserar vi korstabellen ovan. Här finner vi att i kluster ett och fem är sammansättningen angående ekonomisk utbildning exakt likadan. Däremot så anser de sakkunniga att de utför granskningarna olika, i kluster ett utförs granskningarna av både sakkunniga och förtroendevalda medan i kluster fem är det endast de sakkunniga som granskar. Detta leder till att även här finner vi inget mönster angående att den ekonomiska utbildningen har någon påverkan på vem som utför granskningarna. Samma svar får vi när vi sedan analyserar denna korstabell vertikalt, se diagrammet nedan. Här kan vi utläsa att det är ungefär lika många med ekonomisk utbildning som utför granskningarna tillsammans som då den sakkunnige granskar självständigt.

Vad gäller den interna utbildningen och dess påverkan på vem som granskar blir svaret även här det samma. Vi kan inte finna något samband mellan intern utbildning och vem som utför granskningarna. Detta kan visas i olika kluster b la kan vi se att alla förtroendevalda i kluster två (indelning 5,11) och kluster tre (indelning 4,10) har intern utbildning, men att det ändå är olika som utför granskningarna.

5.7.3 Fördelningen i procent av inflytandet i revisionen enligt de sakkunniga biträdena

Som vi kan se i den första korstabellen är det relativt jämnt mellan de olika klustrena eller indelningarna vad gäller andelen förtroendevalda med ekonomisk utbildning. Det förekommer inget kluster eller indelning utan någon med ekonomisk utbildning och inte heller något där alla har ekonomisk utbildning. Sedan skiljer klustrena och indelningarna sig åt beroende på hur de sakkunniga anser att inflytandet är fördelat i revisionen. Detta borde för att kunna styrka vår hypotes inte skiljas åt, men så är nu fallet. Om vi sedan analyserar denna korstabell vertikalt finner vi att den kolumnen med minst inflytande för de förtroendevalda, har procentuellt mer ekonomisk utbildning än de andra två. Detta säger emot vår hypotes, men är ändå en viss antydning till ett samband.

När vi nu ska se om det finns något samband mellan den interna utbildning och hur de sakkunniga biträdena uppfattar inflytandet använder vi oss av den andra korstabellen. Här finner vi fyra kluster eller indelningar där alla förtroendevalda har intern utbildning. Tyvärr för vår analys ligger dessa kluster eller indelningar under olika kolumner, alltså de sakkunniga biträdena anser att inflytandet är annorlunda. Vi upptäcker inte heller något samband när vi ser på det vertikalt, i varje kolumn är det 90 % och uppåt som har någon form av intern utbildning.

I analyserna ovan har vi inte upptäckt några samband som kan styrka vår hypotes. Vi har när det gäller utbildningen hittat marginella samband som säger tvärtom. Även denna variabel är svår att analysera eftersom många kluster och indelningar ser likadana ut. Detta kan bero på den höga andelen (90 %) förtroendevalda revisorer som innehar någon form av intern utbildning. Som vi hörde och reflekterad i våra intervjuer var de flesta positivt inställd till den interna utbildningen, och ansåg att det behövdes mer resurser av fullmäktige.

Hypotesen att, de sakkunniga biträdenas inflytande minskar när de förtroendevalda revisorerna har mer utbildning, måste därför förkastas.

---

6. Slutsats

I detta kapitel redogör vi för våra egna slutsatser och reflektioner. Avslutningsvis ger vi förslag på fortsatt forskning.

6.1 Slutdiskussion

Vi har i vår analys kommit fram till att ingen av våra valda variabler har någon påverkan på inflytandet i de kommunala revisionerna. Med andra ord har alla våra hypoteser förkastats. I vissa av hypoteserna förekom dock en tendens till samband som skulle kunna styrka våra hypoteser, men då fanns det även samband som inte stämde in. Vi har därför valt att förkasta dessa hypoteser tillsvidare, eftersom vi endast fann en viss antydning till samband. En tanke som uppkommit under denna uppsats är att arbetsfördelningen har en väldigt stor påverkan på inflytandet. På så vis bör inflytandet också påverkas av hur många timmars arbete man lägger ner i revisionen. Här fann vi att de förtroendevalda har detta uppdrag som en bisyssla (fritidssysselsättning), medan de sakkunniga biträdena har det som arbete. Nu i efterhand kan vi se att de sakkunniga biträdena lägger ner mycket mer tid än vad de förtroendevalda gör. Detta bör i sin tur leda till att inflytandet för de sakkunniga biträdena ökar.

Enligt Hatch (2000) är det viktigt att en organisation tilldelas social legitimitet, dvs. att man är en erkänd organisation som har rätt att använda omgivningens resurser och kapital. Kommunal revision är till stor del beroende av att de förtroendevalda revisorerna har medborgarnas förtroende. Revisionen bör på så sätt undersöka vilka åsikter och förväntningar omgivningen, dvs. medborgarna har och sedan arbeta utifrån dessa. Allt för att revisionen ska bli ett erkänt och trovärdigt kontrollinstrument för varje svensk medborgare.

I en enkätundersökning som lät utföras under två revisionskonferenser i Uppsala samt i Göteborg 1997 fann man att den typiske revisorn är en man med en ålder om 58 år. Alltså med andra ord är kvinnor ett underrepresenterat kön. Den visade

även att åldersgruppen 18-35 år är underrepresenterad i den kommunala revisionen. (SOU 1998:71) Det är samma sak som vår undersökning kommit fram till. Vi har alltså i denna undersökning inte funnit någon sammansättning där det råder fullständig jämn könsfördelning (50/50). Detta beror till stor del av att männen är ett dominerande kön i den kommunala revisionen. När det gällde att finna jämn åldersfördelning var det även här samma problem som återkom, då nästan 80 % av de förtroendevalda har en ålder av minst 57 år. Detta ledde till att våra hypoteser angående jämn könsfördelning samt jämn åldersfördelning fick förkastas tillsvidare. Vi fann alltså inget samband.

I och med att åldern på de förtroendevalda revisorerna är hög i våra valda kommuner, blir deras arbetslivserfarenhet i de flesta fall även den omfattande. Enligt Jak Peterson (2000) så ökar den individuella kompetensen när man besitter erfarenhet av olika slag. Detta gjorde att vi ville pröva hypotesen om arbetslivserfarenheten har någon betydelse för de förtroendevalda revisorernas inflytande, men pga. ensidiga svar fick vi även förkasta denna hypotes tillsvidare.

Enligt Eriksson (2002) kan den som har kunnandet agera med större säkerhet. Antal år som förtroendevald revisor i revisionen och antal politiskt aktiva år har därför stor betydelse för de förtroendevaldas arbete inom revisionen. Dessa frågor har gett oss svar att analysera utifrån, dvs. det förekommer förtroendevalda revisorer med olika antal år inom revisionen och politiken. Dock har vi inte sett något konkret samband som skulle kunna styrka dessa två hypoteser.

Jak Peterson (2000) skriver att man ökar sin förståelseförmåga genom utbildning. I vår undersökning har nästan hälften av de förtroendevalda revisorerna ekonomisk utbildning, medan 90 % har medverkat i någon form av internutbildning. Alltså hade vi inget att jämföra med när vi analyserade den interna utbildningen och därmed fick vi förkasta denna hypotes tillsvidare. Den ekonomiska utbildningen gick bra att analysera, men även den gav inget resultat om samband.

Här ovan har vi berättat om att alla våra hypoteser förkastats. Detta beror troligtvis på någonting, antingen på något i vår teoridel eller möjligtvis i vår empiriska metod. Vi kommer nu att själva kritisera vårt arbete och se om vi kunnat göra något bättre. Detta blir helt hypotetiskt framlagt.

Angående den teoretiska delen så finns det inte mycket att säga förutom valet av variabler. Själva syftet och modellen anser vi vara bra och lätt att arbeta efter. Även den institutionella teorin har varit bra, eftersom man ser på olika saker som organisationen blir påverkad av utan av att ha möjlighet att själv påverka. Men däremot kunde valet av variabler ha varit annorlunda. En sak som utmärker flera av våra valda variabler är att det inte uppkom någon stor skillnad mellan de olika klustrena. Det handlar om variablerna könsfördelning, åldersfördelning, arbetslivserfarenhet i antal år samt utbildning (interna), där största delen av alla förtroendevalda svarat likadant. Hade vi valt att undersöka andra variabler, som hade skilt sig mer åt, hade vi kanske kunnat hitta något samband.

När vi sedan ser över vår empiriska metod finner vi mer att rannsaka oss över. Här är det i huvudsak de två enkäterna som kanske skulle se annorlunda ut. Om vi börjar med enkäten till de förtroendevalda revisorerna finner vi att vissa frågor kanske skulle ha omformulerats och även att det skulle finnas någon fråga hur de upplever fördelningen av inflytandet i revisionen. Om vi ser på frågan angående den interna utbildningen kunde vi ha begränsat den till om de fått någon utbildning det senaste året, då hade nog inte svarsfrekvensen varit 90 % ja. Detta hade i sin tur kanske lett till att vi fann någon skillnad mellan de olika klustrena och då kunde ha påvisat ett samband. Vi kunde även ha tagit bort vissa frågor som vi nu i efterhand funnit irrelevanta för vårt syfte. Vad gäller de sakkunnigas enkät så borde frågorna om varje variabels påverkan på inflytandet omformuleras. Då hade vi kanske kunnat ställa vad den sakkunnige ansåg om respektive variabel mot just den variabeln, t ex om en sakkunnig sade att könsfördelningen i denna kommun har en betydelsefull påverkan på de förtroendevaldas inflytande fick vi se hur det såg ut och därefter jämföra med andra sammansättningar. Inflytandet handlar om så mycket att det hade varit bra om vi kunnat göra på detta sätt. Vi tror att det hade lett till ett lättare och bättre analysarbete. När vi sedan ser på urvalet i

denna undersökning, anser vi att det var ett bra urval med 15 olika kommuner samt att intervjua alla i dessa. Vi kan dock nu på efterhand säga att hur vi valt att se på de förtroendevalda som en grupp var kanske inte det bästa. Hade vi i stället valt att se på varje individ som en, hade vi fått en annan analys och slutsats. Vi hade troligtvis även kunnat utföra ett test för att se om det var statistiskt säkerställt det vi då skulle komma fram till. Detta är saker som uppkommit under arbetets gång, det är alltid lätt att vara efterklok.

Vilken betydelse denna uppsats har för omvärlden är svårt att veta. Vi har inte kunnat styrka vår nya teoretiska modell, men vill inte heller omkullkasta den helt och hållet. Det finns kanske ett sätt att utveckla och använda den i andra frågor angående den kommunala revisionen. Vi kan inte heller omkullkasta någon befintlig teori för att våra hypoteser förkastades. Så med andra ord har denna uppsats inte medfört något teoretiskt bidrag till omvärlden. När vi sedan ser på den praktiska biten, alltså om uppsatsen har något bidrag till den kommunala revisionen finner vi några företeelser. Vi hoppas att denna uppsats har väckt ett intresse för den demokratiska debatt som kanske uppstår om man tar bort de förtroendevalda revisorerna. Vi frågar oss även hur det kommer att se ut i framtidens kommunala revisioner. Kommer de att i huvudsak bestå av äldre män eller blir det en jämnare fördelning. Och i så fall hur kommer då inflytandet mellan de förtroendevalda revisorernas och de sakkunniga att vara fördelat.

6.2 Förslag till fortsatt forskning

Syfte med vår uppsats har varit att se om de sakkunniga biträdenas inflytande i revisionen påverkas av de förtroendevalda revisorernas sammansättning, bakgrund och kompetens. Vad vi vidare tycker varit intressant att se på är vad de förtroendevalda revisorernas sammansättning, kanske med andra variabler att utgå ifrån, skulle ha för betydelse för vad som tas upp som granskningsuppdrag. Alltså beroende på hur sammansättningen ser ut, så skulle kanske olika saker anses vara väsentligt att granska. Om det skulle finnas kvinnor i 30 årsåldern är kanske deras intresse för barn och omsorg stort, medan äldre män är kanske mer intresserade av

andra saker. Vad som är intressant för de förtroendevalda privat påverkar kanske deras val av granskningsuppdrag i revisionen.

Genom att göra en totalundersökning i Sverige, av alla de förtroendevalda revisorer och deras sakkunniga biträden, hade kanske analysen och slutsatsen sett annorlunda ut.

Det skulle också vara tänkvärt att se hur den kommunala revisionens sammansättning skiljer sig över länder. Vad som är specifikt i Sverige kan vara annorlunda någon annanstans. Är det ett demokratiskt kontrollinstrument i andra länder eller använder de sig endast av externa revisorer eller finns det något annat sätt?

Referenser

Ahlenius, Inga-Britt (2003). *Oberoende revision behövs i kommunerna – också*. Dagens Nyheter 2003-06-17.

Bengtsson, Henrik (2003). *Ålder och ekonomisk omvandling – Sveriges tillväxthistoria i ett demografiskt perspektiv, 1890-1995*. Lunds universitet.

Cassel, Filip (2000). *Behovet av kommunal externrevision*. Stockholm. SNS Förlag

Eriksson, Ulf G (2002). *En liten handbok för förtroendevalda i kommuner och landsting*. Uddevalla. Kommentus Förlag

FAR (2000). *FAR´s revisionsbok 2000*. FAR Förlag 4:e upplagan

Hartman, J (2001). *Grundad teori – Teorigenerering på empirisk grund*. Lund. Studentlitteratur

Hatch, Mary Jo (2002). *Organisationsteori – Moderna, symboliska och postmoderna perspektiv*. Lund. Studentlitteratur

Häggroth, Sören & Peterson, Carl-Gunnar (2002). *Kommunal kunskap – så fungerar din kommun*. Stockholm. Hjalmarson & Högberg Bokförlag

Jak Peterson, Tatiana (2000). *Utbildningens betydelse för lärande – förskollärares studerandes tankar om sitt eget lärande*. Lindköpings universitet

Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning. Experience as The Source of Learning and Development*. New Jersey: Prentice-Hall, Inc, Englewood Cliffs

Kommunallag (1991:900)

Lundahl, Ulf & Skärvad, Per-Hugo (1999). *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*. Lund. Studentlitteratur

Lundeqvist, Per (1998). *Innovationssystem, institutionell teori och ekonomisk geografi*. Roskilde. Nordisk samhällsgeografisk tidskrift

Lundin, Olle (1999). *Kommunal revision – en rättslig analys*. Uppsala. Iustus Förlag AB

Olofsson, Jeanette & Thuveesson, Catharina (2000). *Kvinnor och män på chefsnivå – olika men ändå lika*. Högskolan Kristianstad

Olson, Ulf-Johan (2003). *Den kommunala revisionen växer med uppgiften*. Balans nr 6-7 (sid 46-49)

Saunders, Mark & Lewis, Philip & Thornhill, Adrian (2000). *Research Methods for Business Students*. Prentice Hall. Second edition

SOU 1998:71. *Den Kommunala Revisionen – ett demokratiskt kontrollinstrument*. Stockholm. Norstedts Tryckeri AB

Svenska Kommunförbundet & Landstingsförbundet (2002). *God revisionssed i kommunal verksamhet 2002*. Svenska Kommunförbundet & Landstingsförbundet

Wallén, Göran (1996). *Vetenskapsteori och forskningsmetodik*. Lund. Studentlitteratur

Åberg, Rodney (2000). *Ontologi, epistemologi och metodologi – en kritisk genomgång av vissa grundläggande vetenskapsteoretiska begrepp och ansatser*. Göteborgs Universitet

www.e.lst.se/jem/jem2002/trettio/hurvill.htm 2003-11-12

www.home.swipnet.se/kpd/text.kol02.html 2003-11-12

www.svekom.se/verksamhet/ekonomi/revision 2003-11-03

Bilaga 1

Telefonintervju med respondenterna

Hej.

Mitt namn är xxxxxx och jag studerar vid Kristianstad Högskola. Just nu skriver jag och en klasskamrat vår kandidatuppsats inom kommunal revision. Syftet med uppsatsen är att se hur arbetsfördelningen är mellan de förtroendevalda revisorerna och de sakkunniga biträdena i xxxxxx kommuns revision. Därför undrar jag om Ni har möjlighet att svara på några frågor angående detta (om inte just nu kan jag återkomma någon annan tid eller dag). Det kommer naturligtvis att ske med anonymitet.

Tack för Er medverkan.

Bilaga 2

Enkät till de förtroendevalda revisorerna

1. Vilket kön har Ni?

Kvinna

Man

2. Viken åldersgrupp befinner Ni er i?

18-27 år

28-37 år

38-47 år

48-57 år

>57 år

3. Har Ni någon ekonomisk utbildning?

Ja   Nej

4. Har Ni under 2003 eller tidigare genomgått någon utbildning avseende kommunal revision?

Ja   Nej

5. Hur länge har Ni varit förtroendevald revisor i kommunen, till och med 2003?

1-3 år   4-6 år   7-9 år   >9 år

6. Ungefär hur många timmars arbete lägger Ni ner i revisionen genomsnitt per månad?

.....timmar

7. Hur länge har Ni varit politisk aktiv, förutom i revisionen?

Inte alls   1-5 år   6-10 år   11-15 år   16-20 år   >20 år

8. Hur lång arbetslivserfarenhet har Ni?

Ingen alls   1-7 år   8-14 år   15-21 år   22-28 år   >28 år

9. Hur många sakkunniga biträden anlätade Er revision under år 2003?

1 st   2 st   3 st   4 st   5 st   >5 st

10. Vilken betydelse anser Ni att de sakkunniga biträdenas arbete har för revisionen?

Ingen alls   Lite   Stor   Mycket stor

11. Hur anser Ni att arbetet mellan de förtroendevalda (F) och de sakkunniga (S) är fördelat i revisionen i procent?

0%/100%   30%/70%   50%/50%   70%/30%   100%/0%

(F)	(S)	(F)	(S)	(F)	(S)	(F)	(S)	(F)	(S)
☐		☐		☐		☐		☐	

Bilaga 3

Enkät till de sakkunniga

1. Hur många år har Ni varit sakkunnigt biträde i denna kommun till och med år 2003?

1-3 år	4-6 år	7-9 år	>9 år
☐	☐	☐	☐

2. Hur många år har Ni varit sakkunnigt biträde förutom i denna kommun?

Inga alls	1-3 år	4-6 år	7-9 år	>9 år
☐	☐	☐	☐	☐

3. Ungefär hur många timmars arbete lägger Ni ner i revisionen genomsnitt per månad?

.....timmar

4. Anser Ni att de förtroendevalda revisorerna är aktiva på sammanträdena?

Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid
☐	☐	☐	☐

5. Anser Ni att de förtroendevalda revisorerna är aktiva mellan sammanträdena?

Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid
☐	☐	☐	☐

6. Hur brukar valet av granskningar gå tillväga?

Ni väljer självständigt	Ni kommer med förslag de förtroendevalda väljer	Förtroendevalda kommer med förslag Ni väljer	Förtroendevalda väljer självständigt
☐	☐	☐	☐

7. Vem utför granskningarna i revisionen?

Ni självständigt	Ni och de förtroendevalda	Endast de förtroendevalda
☐	☐	☐

8. Kommer de förtroendevalda revisorerna med synpunkter och förslag om förändringar angående granskningar?

Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid
☐	☐	☐	☐

9. Brukar Ni och de förtroendevalda revisorerna lämna olika rapporter och berättelser angående granskningar?

Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid
☐	☐	☐	☐

10. Anser Ni att de förtroendevaldas bakgrund, sammansättning och kompetens har betydelse för revisionens arbete?

Ja	Nej
☐	☐

11. Anser Ni att de förtroendevalda revisorernas könsfördelning har betydelse för revisionens arbete?

Ja	Nej
☐	☐

12. Anser Ni att de förtroendevalda revisorernas åldersfördelning har betydelse för revisionens arbete?

Ja	Nej
☐	☐

13. Anser Ni att de förtroendevalda revisorernas antal mandatperioder i revisionen har betydelse för revisionens arbete?

Ja	Nej
☐	☐

14. Anser Ni att de förtroendevalda revisorernas antal politiska år har betydelse för revisionens arbete?

Ja	Nej
☐	☐

15. Anser Ni att de förtroendevalda revisorernas ekonomiska utbildning har betydelse för revisionens arbete?

Ja   Nej

16. Anser Ni att de förtroendevalda revisorernas arbetslivserfarenhet har betydelse för revisionens arbete?

Ja   Nej

17. Vilket av nedanstående alternativ i procent anser Ni passar bäst in på fördelningen mellan de förtroendevaldas (F) och de sakkunnigas (S) inflytande i revisionen?

0%/100%	30%/70%	50%/50%	70%/30%	100%/0%
(F) (S)	(F) (S)	(F) (S)	(F) (S)	(F) (S)
☐	☐	☐	☐	☐

Bilaga 4

Korstabeller av klustersammansättningar

Tabellerna nedan visar hur många förtroendevalda revisorer som befinner sig i de olika raderna respektive kolumnerna.

Hypotes1 Påverkas de förtroendevaldas inflytande av könsfördelningen

Aktiv på sammanträde

Vem utför granskningarna

Fördelning i % av inflytandet i revisionen

		Ofta Alltid		SB SB o FR		30/70 50/50 70/30		
						FR/SB	FR/SB	FR/SB
Kluster 1	Kvinna		1	Kluster 1	Kvinna		1	
kommun 1	Man		4	kommun 1	Man		4	
Kluster 2	Kvinna		6	Kluster 2	Kvinna		6	
kommun 2	Man		26	kommun 2	Man		21	
kommun 3				kommun 3				
kommun 8				kommun 8				
kommun 11				kommun 13				
kommun 13				kommun 5 Man	10			
kommun 5 Man	5			kommun 11				
Kluster 3	Kvinna		3	Kluster 3	Kvinna		3	
kommun 4	Man		15	kommun 4	Man		9	
kommun 10				kommun 10				
kommun 12				kommun 12 Kvinna	1			
kommun 14 Kvinna	1			kommun 14 Man	10			
Man	4							
Kluster 4	Man		6	Kluster 4	Man		6	
kommun 6				kommun 6				
Kluster 5	Kvinna		1	Kluster 5	Kvinna	1		
kommun 7	Man		4	kommun 7	Man	4		
Kluster 6	Kvinna		3	Kluster 6	Kvinna	3		
kommun 9	Man		5	kommun 9	Man	5		

Hypotes 2 Påverkas de förtroendevaldas inflytande av åldersfördelningen

Aktiv på sammanträde

Vem utför granskningarna

Fördelning i % av inflytandet i revisionen

30/70 50/50 70/30

FR/S

Ofta Alltid M				SB SB o FR M				30/70 50/50 70/30 FR/S B FR/SB FR/SB M					
Kluster 1	57-69 år		4	Kluster 1	57-69 år		4	Kluster 1	57-69 år		4		
kommun 1	>69 år	1	64	kommun 1	>69 år	1	64	kommun 1	>69 år		1		64
Kluster 2	31-43 år		2	Kluster 2	31-43 år		2	Kluster 2	31-43 år	1			
kommun 2	44-56 år		2	kommun 2	44-56 år		2	kommun 2	57-69 år	1			
kommun 3	57-69 år		23	kommun 3	57-69 år		18	kommun 3	>69 år	1			56
kommun 8	>69 år		5	kommun 8	>69 år		5	kommun 3	31-43 år		1		
kommun 11				kommun 13			61	kommun 8	44-56 år		2		
kommun 13			62	kommun 5	57-69 år	10		kommun 13	57-69 år		17		
kommun 5	57-69 år	5		kommun 11			63	kommun 13	>69 år		4		62
			63					kommun 11	57-69 år			5	63
Kluster 3	31-43 år		4	Kluster 3	31-43 år		2	Kluster 3	31-43 år			4	
kommun 4	44-56 år		5	kommun 4	44-56 år		4	kommun 4	44-56 år			1	
kommun 10	57-69 år		6	kommun 10	57-69 år		5	kommun 12	57-69 år			5	
kommun 12	>69 år		3	>69 år			1	>69 år				3	55
kommun 14	31-43 år	1		kommun 12	31-43 år	3		kommun 10	31-43 år		1		
	44-56 år		2	kommun 14	44-56 år	3		kommun 14	44-56 år		6		
	57-69 år		1		57-69 år	2			57-69 år		2		
	>69 år		1		>69 år	3	54		>69 år		1		53
Kluster 4	44-56 år		1	Kluster 4	44-56 år		1	Kluster 4	44-56 år		1		
kommun 6	57-69 år		5	kommun 6	57-69 år		5	kommun 6	57-69 år		5		61
Kluster 5	57-69 år		4	Kluster 5	57-69 år		4	Kluster 5	57-69 år			4	
kommun 7	>69 år		1	kommun 7	>69 år		1	kommun 7	>69 år			1	64
Kluster 6	44-56 år		2	Kluster 6	44-56 år		2	Kluster 6	44-56 år			2	
kommun 9	57-69 år		5	kommun 9	57-69 år		5	kommun 9	57-69 år			5	
	>69 år		1		>69 år		1		>69 år			1	61

Hypotes 3 Påverkas de förtroendevaldas inflytande av antal år som förtroendevald revisor

Aktiv på sammanträde

Vem utför granskningarna

Fördelning i % av inflytandet i revisionen

30/70 50/50 70/30

Ofta Alltid M				SB SB & FR M				FR/SB FR/SB FR/SB M					
Kluster 1	1-3 år		2	Kluster 1	1-3 år		2	Kluster 1	1-3 år		2		
kommun 1	4-6 år		1	kommun 1	4-6 år		1	kommun 1	4-6 år		1		
	>9 år		2		>9 år		2		>9 år		2		5
Kluster 2	1-3 år		13	Kluster 2	1-3 år		12	Kluster 2	1-3 år	1			
kommun 2	4-6 år		10	kommun 2	4-6 år		8	kommun 2	4-6 år	2			4
kommun 3	7-9 år		2	kommun 3	7-9 år		1	kommun 3	1-3 år		11		
kommun 8	>9 år		7	kommun 8	>9 år		6	kommun 8	4-6 år		6		
kommun 11				kommun 13			5	kommun 13	7-9 år		1		
kommun 13			5	kommun 5	1-3 år	4		kommun 13	>9 år		6		5
kommun 5	1-3 år	3		kommun 11	4-6 år	3		kommun 11	1-3 år			1	
	4-6 år	1			7-9 år	1			4-6 år			2	
	>9 år	1	4		>9 år	2	5		7-9 år			1	
Kluster 3	1-3 år		6	Kluster 3	1-3 år		4	Kluster 3	1-3 år			5	
kommun 4	4-6 år		5	kommun 4	4-6 år		4	kommun 4	4-6 år			2	
kommun 10	7-9 år		3	kommun 10	7-9 år		2	kommun 12	7-9 år			2	
kommun 12	>9 år		4	kommun 12	>9 år		2	kommun 12	>9 år			4	6
kommun 14	1-3 år	2		kommun 14	1-3 år	4		kommun 10	1-3 år		3		
	7-9 år	2		kommun 14	4-6 år	1		kommun 14	4-6 år		5		
	>9 år	1	6		7-9 år	3	6	kommun 14	7-9 år		2		5
					>9 år	3							
Kluster 4	1-3 år		5	Kluster 4	1-3 år		5	Kluster 4	1-3 år		5		
kommun 6	>9 år		1	kommun 6	>9 år		1	kommun 6	>9 år		1		3
Kluster 5	1-3 år		3	Kluster 5	1-3 år	3		Kluster 5	1-3 år			3	
kommun 7	4-6 år		1	kommun 7	4-6 år	1		kommun 7	4-6 år			1	
	>9 år		1		>9 år	1	4		>9 år			1	4
Kluster 6	1-3 år		2	Kluster 6	1-3 år	2		Kluster 6	1-3 år			2	
kommun 9	4-6 år		1	kommun 9	4-6 år	1		kommun 9	4-6 år			1	
	7-9 år		1		7-9 år	1			7-9 år			1	
	>9 år		4		>9 år	4	7		>9 år			4	7

Hypotes 4 Påverkas de förtroendevaldas inflytande av deras politiska bakgrund

Aktiv på sammanträde

Vem utför granskningarna

Fördelning i % av inflytandet i revisionen

30/70 50/50 70/30

Ofta Alltid M				SB SB & FR M				FR/SB FR/SB FR/SB M						
Kluster 1	21-30 år		2		Kluster 1	21-30 år		2		Kluster 1	21-30 år		2	
kommun 1	>30 år		3	28	kommun 1	>30 år		3	28	kommun 1	>30 år		3	28
Kluster 2	Inga alls		4		Kluster 2	Inga alls		3		Kluster 2	1-10 år	1		
kommun 2	1-10 år		8		kommun 2	1-10 år		7		kommun 2	21-30 år	2		20
kommun 3	11-20 år		3		kommun 3	11-20 år		3		kommun 3	Inga alls		3	
kommun 8	21-30 år		10		kommun 8	21-30 år		9		kommun 8	1-10 år		6	
kommun 11	>30 år		7		kommun 13	>30 år		5	17	kommun 13	11-20 år		3	
kommun 13				17	kommun 5	Inga alls	4			kommun 13	21-30 år		7	
kommun 5	Inga alls	3			kommun 11	1-10 år	1			kommun 11	>30 år		5	17
	>30 år	2				21-30 år	1			kommun 11	Inga alls			1
				12		>30 år	4		15		1-10 år			1
											21-30 år			1
											>30 år			2
														18
Kluster 3	Inga alls		3		Kluster 3	Inga alls		3		Kluster 3	Inga alls			2
kommun 4	1-10 år		4		kommun 4	1-10 år		2		kommun 4	1-10 år			2
kommun 10	11-20 år		3		kommun 10	11-20 år		2		kommun 12	11-20 år			2
kommun 12	21-30 år		5			21-30 år		5	14		21-30 år			4
	>30 år		3	16	kommun 12	Inga alls	2				>30 år			3
kommun 14	Inga alls	2			kommun 14	1-10 år	4			kommun 10	Inga alls		3	
	1-10 år	2				11-20 år	1			kommun 14	1-10 år		4	
	>30 år	1				>30 år	4				11-20 år		1	
				8					14		21-30 år		1	
											>30 år		1	9
Kluster 4	Inga alls		2		Kluster 4	Inga alls		2		Kluster 4	Inga alls		2	
kommun 6	1-10 år		2		kommun 6	1-10 år		2		kommun 6	1-10 år		2	
	21-30 år		2	10		21-30 år		2	10		21-30 år		2	10
Kluster 5	Inga alls		2		Kluster 5	Inga alls	2			Kluster 5	Inga alls			2
kommun 7	1-10 år		1		kommun 7	1-10 år	1			kommun 7	1-10 år			1
	11-20 år		1			11-20 år	1				11-20 år			1
	21-30 år		1	9		21-30 år	1		9		21-30 år			1
Kluster 6	Inga alls		2		Kluster 6	Inga alls	2			Kluster 6	Inga alls			2
kommun 9	1-10 år		1		kommun 9	1-10 år	1			kommun 9	1-10 år			1
	11-20 år		2			11-20 år	2				11-20 år			2
	>30 år		3	16		>30 år	3		16		>30 år			3

Hypotes 5 Påverkas de förtroendevaldas inflytande av arbetslivserfarenhet

Aktiv på sammanträde

Vem utför granskningarna

Fördelning i % av inflytandet i revisionen

30/70 50/50 70/30

Ofta Alltid M				SB SB & FR M				FR/SB FR/SB FR/SB M						
Kluster 1	11-20 år		1		Kluster 1	11-20 år	1		Kluster 1	11-20 år		1		
kommun 1	21-30 år		1		kommun 1	21-30 år	1		kommun 1	21-30 år		1		
	>30 år		3	26		>30 år	3	26		>30 år		3		26
Kluster 2	11-20 år		3		Kluster 2	11-20 år	3		Kluster 2	11-20 år	1			
kommun 2	21-30 år		4		kommun 2	21-30 år	4		kommun 2	>30 år	2			25
kommun 3	>30 år		25		kommun 3	>30 år	20		kommun 3	11-20 år		2		
kommun 8					kommun 8				kommun 8	21-30 år		4		
kommun 11					kommun 13			28	kommun 13	>30 år		18		28
kommun 13			28		kommun 5	21-30 år	1		kommun 11	>30 år			5	
kommun 5	21-30 år	1			kommun 11	>30 år	9							
	>30 år	4		29				30						>30
Kluster 3	11-20 år		3		Kluster 3	11-20 år	1		Kluster 3	11-20 år				3
kommun 4	21-30 år		2		kommun 4	21-30 år	2		kommun 4	21-30 år				1
kommun 10	>30 år		13		kommun 10	>30 år	9	28	kommun 12	>30 år				9
kommun 12				27	kommun 12	11-20 år	3		kommun 10	11-20 år		1		
kommun 14	11-20 år	1			kommun 14	21-30 år	1		kommun 14	21-30 år		2		
	21-30 år	1				>30 år	7			>30 år		7		
	>30 år	3		26				25						28
Kluster 4	21-30 år		3		Kluster 4	21-30 år	3		Kluster 4	21-30 år		3		
kommun 6	>30 år		3	28	kommun 6	>30 år	3	28	kommun 6	>30 år		3		28
Kluster 5	>30 år		5		Kluster 5	>30 år	5		Kluster 5	>30 år			5	
kommun 7				>30	kommun 7			>30	kommun 7					>30
Kluster 6	21-30 år		2		Kluster 6	21-30 år	2		Kluster 6	21-30 år			2	
kommun 9	>30 år		6	29	kommun 9	>30 år	6	29	kommun 9	>30 år		6		29

Hypotes 6 Påverkas de förtroendevaldas inflytande av ekonomisk utbildning

Aktiv på sammanträde

Vem utför granskningarna

Fördelning i % av inflytandet i revisionen

30/70 50/50 70/30

		Ofta Alltid				SB SB & FR				FR/SB FR/SB FR/SB	
Kluster 1	Ja		1	Kluster 1	Ja		1	Kluster 1	Ja		1
kommun 1	Nej		4	kommun 1	Nej		4	kommun 1	Nej		4
Kluster 2	Ja		22	Kluster 2	Ja		19	Kluster 2	Ja	2	
kommun 2	Nej		10	kommun 2	Nej		8	kommun 2	Nej	1	
kommun 3				kommun 3				kommun 3	Ja		17
kommun 8				kommun 8				kommun 8	Nej		7
kommun 11				kommun 13				kommun 13			
kommun 13				kommun 5	Ja	7		kommun 11	Ja		3
kommun 5	Ja	4		kommun 11	Nej	3			Nej		2
	Nej	1									
Kluster 3	Ja		8	Kluster 3	Ja		6	Kluster 3	Ja		5
kommun 4	Nej		10	kommun 4	Nej		6	kommun 4	Nej		8
kommun 10				kommun 10				kommun 12			
kommun 12				kommun 12	Ja	4		kommun 10	Ja		5
kommun 14	Ja	2		kommun 14	Nej	7		kommun 14	Nej		5
	Nej	3									
Kluster 4	Ja		4	Kluster 4	Ja		4	Kluster 4	Ja		4
kommun 6	Nej		2	kommun 6	Nej		2	kommun 6	Nej		2
Kluster 5	Ja		1	Kluster 5	Ja	1		Kluster 5	Ja		1
kommun 7	Nej		4	kommun 7	Nej	4		kommun 7	Nej		4
Kluster 6	Ja		6	Kluster 6	Ja	6		Kluster 6	Ja		6
kommun 9	Nej		2	kommun 9	Nej	2		kommun 9	Nej		2

Hypotes 6 Påverkas de förtroendevaldas inflytande av internutbildning

Aktiv på sammanträde Vem utför granskningarna Fördelning i % av inflytandet i revisionen

		Ofta Alltid		SB SB & FR		FR/SB FR/SB FR/SB		30/70	50/50	70/30	
Kluster 1	Ja		4	Kluster 1	Ja		4	Kluster 1	Ja		4
kommun 1	Nej		1	kommun 1	Nej		1	kommun 1	Nej		1
Kluster 2	Ja		29	Kluster 2	Ja		24	Kluster 2	Ja	3	
kommun 2	Nej		3	kommun 2	Nej		3	kommun 2	Nej		
kommun 3				kommun 3				kommun 3	Ja		21
kommun 8				kommun 8				kommun 8	Nej		3
kommun 11				kommun 13				kommun 13			
kommun 13				kommun 5	Ja	10		kommun 11	Ja		5
kommun 5	Ja	5		kommun 11							
Kluster 3	Ja		18	Kluster 3	Ja		12	Kluster 3	Ja		13
kommun 4				kommun 4				kommun 4			
kommun 10				kommun 10				kommun 12			
kommun 12				kommun 12	Ja	11		kommun 10	Ja		10
kommun 14	Ja	5		kommun 14				kommun 14			
Kluster 4	Ja		4	Kluster 4	Ja		4	Kluster 4	Ja		4
kommun 6	Nej		2	kommun 6	Nej		2	kommun 6	Nej		2
Kluster 5	Ja		4	Kluster 5	Ja	4		Kluster 5	Ja		4
kommun 7	Nej		1	kommun 7	Nej	1		kommun 7	Nej		1
Kluster 6	Ja		6	Kluster 6	Ja	6		Kluster 6	Ja		6
kommun 9	Nej		2	kommun 9	Nej	2		kommun 9	Nej		2